O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MILLIY KITOB PALATASI
INV

Куч — адолатда

Адолат

Газета 1995 йил 22 февралдан чиқа бошлаган

2005 йил 22 апрель

№ 16 (512)

Газета ҳафтанинг жума кунлари чиқади.

Сотувда эркин нархда

ЎЗБЕКИСТОН «АДОЛАТ» СОЦИАЛ-ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИНИНГ ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ ВА ҲУҚУҚИЙ ГАЗЕТАСИ

Раёсат мажлиси

18 апрел куни Ўзбекистон «Адолат» СДП Сиёсий Кенгаши Раёсатининг кенгайтирилган мажлиси бўлиб ўтди. Мажлисга Раёсат аъзоларидан ташқари Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасидаги партия фракцияси аъзолари, партия фаоллари таклиф этилди. Мажлис кун тартибидаги қуйидаги масалалар:

«Адолат» социал-демократик партиясининг 2004 йил молиявий ҳисоботи ва 2005 йил даромадлар ва харажатлар сметаси тўғрисида»ги;

«Адолат» социал-демократик партиясининг Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасидаги фракциясининг 2005 – 2009 йиллардаги иш режаси тўғрисида»ги ва бошқа масалалар иштирокчилар томонидан қизғин кўриб чиқилди.

МУҲИМ МАСАЛАЛАР МУҲОКАМАСИ

Кун тартибидаги биринчи масаласи юзасидан Сиёсий Кенгаш котиби Равшан Ҳайдаров маъруза қилди. У ўтган 2004 йил аъзолик, кириш ва бошқа манбалардан тушган маблағлар миқдори 1805,8 минг сўм бўлганлигини, бу маблағлардан 1734,8 минг сўм маблағ партиянинг устав фаолиятини таъминлаш учун сарф қилинганлигини айтиб ўтди. Нотиқ партия даромадларини ошириш мақсадида аъзолик бадалларини йиғишни жонлантириш ва жойлардаги партия ташкилотларини бу соҳада фаолиятини кўриб чиқиш кераклигини таъкидлади.

Сиёсий Кенгаш котиби Олий Мажлис Қонунчилик палатаси сайловларидаги партиянинг сарф-харажатларига тўхталиб, Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссиясидан 51660,0 минг туширилганлигини, ундан 27802,9 минг сўм партиядан кўрсатилган 72 номзоднинг сайлов фаолияти учун сарфланганлиги ва 23857,1 минг сўм Марказий сайлов комиссиясига қайтариб берилганлиги ҳақида сўзлаб берди.

Нотиқ, «Адолат» социал-демократик партиясининг 2005 йил даромадлар ва харажатлар сметасининг асосий кўрсаткичлари билан йиғилганларни таништириб, режага асосан бу йил давлат бюджетидан туширилаётган маблағлар эвазига Сиёсий Кенгаш ва Қорақалпоғистон Республикаси, Тошкент шаҳри, 12 вилоят партия Кенгашлари ижроия аппаратлари жорий харажатлари қопланиши ва «Адолат» газетаси таҳририятига моддий ёрдам кўрсатилишини маълум қилди.

Маъруза муҳокамасида Олий Мажлис Қонунчилик палатаси Бюджет ва иқтисодий ислоҳатлар қўмитаси раиси Абдурафиқ Аҳадов, Сиёсий Кенгаш Раёсати аъзоси Турғунпўлат Даминов, парламентнинг Қонунчилик палатаси депутати Зуҳра Ботирова ва партия Марказий тафтиш комиссияси раиси Бобокатта Шодиевлар сўзга чиқиб, сайлов кампанияси даврида маблағлардан тўла фойдаланилмаганлиги, баъзи номзодларга ташвиқот-тарғибот материаллари етарлича етиб борманганлиги бўйича марказда ва вилоятларда йўл қўйилган камчиликларга эътиборни қаратиб, келажакда бу камчиликларни бартараф этиш кераклигини таъкидладилар. Шунингдек, сўзга чиқувчилар даромад ва харажатлар сметаларини мукаммаллаштириш юзасидан таклифлар киритдилар. Муҳокама якунида ҳисобот ва сметаларни тасдиқлаш юзасидан қарор қабул қилинди.

Мажлис кун тартибининг иккинчи масаласи юзасидан «Адолат» СДП Сиёсий Кенгаши биринчи котиби, партия Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги депутатлари фракцияси раҳбари Дилором Тошмуҳамедова маъруза қилди. Партия раҳбари «Адолат» СДПнинг Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги фракцияси фаолиятининг 2005 – 2009 йилларларга мўлжалланган иш режаси барчанинг асосий йўналишлари билан фракция мажлисларида ҳар томонлама кўриб чиқилиб, бир қатор янги қонун лойиҳалари билан тўлдирилганлигини маълум қилди.

Партия Сиёсий Кенгашининг биринчи котиби Дилором Тошмуҳамедованинг маърузаси юзасидан иштирок этган Раёсат аъзоларининг таклифига кўра, «Адолат» СДПнинг Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги фракциясининг 2005 – 2009 йиллардаги иш режаси тасдиқланди.

Раёсат мажлисида Сиёсий Кенгаш Марказий аппаратини янги қароргоҳга кўчириш тўғрисида қарор қабул қилинди.

Аграр соҳа одимлари

САЙХУНОБОД ШУҲРАТИНИ КЎТАРАЁТГАНЛАР

Сайхунобод Сирдарё вилоятининг йирик, иқтисодий салоҳияти юқори туманларидан бири ҳисобланади. Аммо сўнгги йилларда туманда пахта, ғалла ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш салмоғи пасайди. Ерларнинг мелиоратив ҳолати ёмонлашди. Аҳволни ўнглаш, туманнинг илгариги шуҳратини тиклаш учун туманга турли вазифаларда ишлаб, ўзининг ишбилармонлиги, тадбиркорлиги, илмли, тажрибали мутахассис, масъулиятли, талабчан раҳбар эканлигини амалда кўрсатган Абдувоҳид Турдибоев ҳоким этиб тайинланди.

Биз ҳам Абдувоҳид Турдибоевни танимиз. У Тошкент ва Сирдарё вилояти солиқ тизимида ишлаб, касбдошлари ўртасида обрў-эътибор топган. Ҳалоллиги, эл манфаати йўлида кечани-кеча, кундузни-кундуз демай елиб-югуриши туфайли раҳбарлар назарига тушган. Шундай яхши инсонни бир кўриб қўйиш, у билан дийдор кўришиб, ҳорма, бор бўл қилиш мақсадида Сайхунободда бўлдик.

Борсак ҳоким йўқ экан. Қабулхонада ўн дақиқача кутган эдик Абдувоҳид ака келиб қолди.

— Аслида учрашишимиз насиб қилган экан. Бўлмаса ҳокимиятга кечгача келиш ниятим йўқ эди. Югур-югур билан бўлиб бугун соқолимни ололмаган эдим. Шу ердан ўтаётиб беш дақиқага киргандим, — деди ҳоким биз билан самимий кўришар экан.

— Кабинетда ўтириб, телефон, рация орқали топшириқ берсангиз бўлмайдими?, — сўраймиз Абдувоҳид Турдибоевдан.

— Бунақада иш юришармиди. Дала юмушларининг боришини жойида назорат қилмаса бўлмайди. Қолаверса ҳа деган, туяга мадор. Ҳозирги долзарб паллада одамларга фақат топшириқ, кўрсатма, буйруқ бераверmasдан уларнинг муаммоларини эшитиб, жойида ҳал қилган маъқул. Деҳқон халқи ҳалол, меҳнаткаш бўлади. Ўзи ҳақидаги ғамхўрликни ҳис қилса, жонини жабборга бериб ишлайди. Шу сабабли ҳам бу йилги ишларимиз ёмон эмас. Худо хоҳласа, барча соҳалар бўйича режаларимизни уддалаймиз.

— Бунга асос, замин борми?

— Албатта. Биласиз Сирдарё вилояти, жумладан туманимиз ерлари шўрли, сизот сувлари тупроқ юзасига яқин жойлашган. Уларни зовурлар орқали оқизиб юбормасак, қилган ҳар қандай ҳаракатимиз зое кетиши мумкин.

Шу сабабли куз ва қиш ойларида туман ҳудудидаги ариқ, зовур ва каналларни чуқур қилиб тозаладик. Ғалла ўз вақтида экиб олинди. Экин парвариши вақтида, юксак агротехника талаблари асосида олиб борилди. Ҳозир олди пайкаллардаги ғалла бошоқлай бошлади. Мутахассисларнинг маълумотига қараганда 9594 гектар ғалла майдонларидаги экинларнинг ҳаммаси баравж ривожланмоқда. Демак, бу соҳадаги режамизни ошириб адо этиш учун асос бор.

(Давоми 2-бетда)

«Адолат» СДП фаолиятидан

Партия фракциясида

ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАНДИ

Ўзбекистон «Адолат» социал-демократик партиясининг Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги фракциясининг навбатдаги йиғилишини мазкур фракция раҳбари, Ўзбекистон «Адолат» социал-демократик партияси Сиёсий Кенгашининг биринчи котиби Дилором Тошмуҳамедова бошқарди.

Йиғилишда учта муҳим масала кўриб чиқилди. Яъни, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасида Ўзбекистон «Адолат» социал-демократик партияси фракциясининг 2005-2009 йилларга мўлжалланган Қонунчилик фаолиятидаги иш режасини [illegible] Қонунчилик палатаси Кенгашига тақдим этиш, [illegible] Ўзбекистон «Адолат» СДП Сиёсий Кенгаши биринчи котиби фракция раҳбари Д.Тошмуҳамедова, Бюджет ва иқтисодий ислоҳотлар қўмитасига А.Аҳадов, Меҳнат ва ижтимоий масалалар қўмитасига З.Ботирова, Мудофаа ва хавфсизлик масалалари қўмитасига С.Турсунов, Фан, таълим, маданият ва спорт масалалари қўмитасига Ю.Нишонов, Аграр, сув-хўжалиги ва экология масалалари қўмитасига М.Асқаров, Саноат, қурилиш ва савдо масалалари қўмитасига А.Абдуназаров, Қонунчилик ва суд-ҳуқуқ масалалари қўмитасига О.Ахунова, Демократик институтлар, нодавлат ташкилотлар ва фуқароларнинг ўзини-ўзи бошқариш органлари қўмитасига Х.Маматов, Ахборот ва коммуникация технологиялари масалалари қўмитасига И.Саифназаровлар масъул этиб белгиланди. Фракциянинг 2005 йилга мўлжалланган тадбирлар режаси фракция аъзолари томонидан муҳокама қилинди. 2006-2009 йилларга кўзда тутилган фракциянинг иш режаси бўйича фракция раҳбари Д.Тошмуҳамедова фракция аъзоларига маълумот бериб ўтди.

Шунингдек, фракциянинг 2005-2009 йиллардаги иш режасига киритилган [illegible] ли ўзгартиришлар ва қўшимчалар киритиш шу билан бирга Қонунчилик палатасининг мажлисларида муҳокама қилинаётган ҳар бир қонун лойиҳалари бўйича музокараларда қатнашишни таъминлаш, фракциянинг иш режасига мувофиқ қонун лойиҳаларини «Адолат» социал-демократик партияси дастурида белгиланган устувор вазифаларни бажаришига қаратиш ва Республика ижтимоий-иқтисодий ҳаётининг барқарорлигини таъминлашга хизмат қиладиган қонун лойиҳалари ишлаб чиқиш ва қўмиталарга ушбу лойиҳалар бўйича, ташаббус билан чиқиш, керакли таклифлар киритиш юзасидан фракция аъзоларининг фикр ва мулоҳазалари тингланди.

Йиғилиш муҳокамасига қўйилган уч муҳим масала фракция аъзолари томонидан қизғин муҳокама қилинди.

Фракция аъзолари ва фракция раҳбари Д.Тошмуҳамедова фракциянинг нуқтаи-назаридан келиб чиқиб қонун лойиҳаларининг айрим моддаларига қўшимчалар киритиш тўғрисида ўз таклифларини билдирдилар.

«Адолат» социал-демократик партияси Дастурини ҳаётга янада кенг тадбиқ этиш мақсадида фракция аъзоси бўлган депутатлар ўзлари депутатликка сайланган округ аҳолиси билан яқиндан танишишлари ва амалий ишларни йўлга қўйиши лозимлиги фракция раҳбари Д.Тошмуҳамедова томонидан алоҳида эътироф этилди.

Фракция аъзолари томонидан билдирилган барча таклиф ва мулоҳазалар депутатлар томонидан атрофлича муҳокама қилинди ва қўллаб-қувватланди.

Вилоят ШОДИЕВА,
«Адолат» мухбири

КЎНГИЛЛИНИНГ КЎМАГИ

Бухоро туманидаги Каволамахмуд қишлоғида бир кунда етмиш беш нафар беморни қабул қиладиган шифохона очилди.

[illegible]

— Қишлоқ одамлари билан тил топишиб, дўстлашиб кетишим мен кутганимдан ҳам осон кечди, — дейди Магин Дироскол.

Депутат минбари

Ўзбекистон давлат суверенитетига эришгандан сўнг, ўтган салкам 14 йил давомида ижтимоий, иқтисодий, сиёсий, маънавий ва маърифий ҳаётда катта воқеаларни бошдан кечирди. Айниқса, ўтган 2004 йилда мамлакатимиз ҳаётида муҳим сиёсий бурилиш йили бўлиб қолди. Чунки, демократик ҳуқуқий давлат ва адолатли фуқаролик жамиятини қуришни мақсад қилиб қўйган Ўзбекистонда илк бор икки палатали парламентга сайловлар бўлиб ўтди. Ушбу сайловлар юртимизда фаолият кўрсатаётган сиёсий партияларни яна бир бора чинакам синовдан ўтказди.

Сиёсий ҳаётимизда ҳокимиятнинг бир алоҳида тармоғи — [illegible] лардан иборат. Сиёсий тизимнинг ажралмас таркибий қисми ва унинг асосий бўғинларидан бири эса сиёсий партиялардир.

вакилларини ўз атрофида жипслаштирувчи ҳамда тарафдорларининг муайян мақсад-манфаатлари, орзу-[illegible]

ратик жамиятнинг муҳим ижтимоий-сиёсий институти, давлат билан фуқаролик жамиятини ўзаро боғлаб турув-[illegible]

ИЖТИМОИЙ ҲАМЖИҲАТЛИК

ёки ислоҳотлар самарадорлигининг муҳим мезони хусусида

Партия сўзи лотинча "pars" ("partio" бўламан, ажратаман) — "қисм" сўзидан олинган бўлиб, у ёки бу жамиятда мавжуд бўлган ижтимоий гуруҳлар, табақалар, қатламларнинг бир қисмини бирлаштирадиган сиёсий ташкилотни англатади. Замонавий "сиёсий партия" тушунчасига қуйидагича таъриф бериш мумкин: "Сиёсий партия бу ижтимоий гуруҳ табақанинг туб манфаатларини ўз фаолиятида ифода этувчи, уларнинг энг илғор ва фаол [illegible] учун маърифий кураш олиб борувчи сиёсий ташкилотдир".

Партиялар бошқа сиёсий клублардан шуниси билан фарқланадики, улар ўз сафларига мумкин қадар кўпроқ аъзоларни жалб этишга, сиёсий курашнинг қонуний усулларидан кенг фойдаланишга ҳамда фақат сайловлар даври билан чекланмаган фаолликка интиладилар.

XX аср бошларига келиб, сиёсий партиялар фуқаролик жамиятининг ўз-ўзини ташкил этиш усули, демок-[illegible] идагилардан иборат:

— Маълум бир ғоявий дастурига эга бўлганлиги;

— Алоҳида ижтимоий мақомга эгалиги;

— Жамият сиёсий ҳаётига бевосита таъсир кўрсатиши;

— Ўз номзодлари билан сайлов компаниясини тайёрлаш ва ўтказишдиги муҳим роли;

(Давоми 2-бетда)

Партия ахбороти

«СИҲАТ — САЛОМАТЛИК ЙИЛИ»ГА БАҒИШЛАНДИ

«Адолат» СДП Хоразм вилоят Кенгашининг ташаббуси билан Хоразм вилоят Темир йўл шифохонасида «Сиҳат-саломатлик йили»га бағишланган давра суҳбати ўтказилди. Учрашувда сўзга чиққан «Адолат» СДП Хоразм вилоят Кенгашининг иккинчи котиби Нурмат Эшметов йиғилганларга партиянинг дастурда белгиланган вазифалари, унинг ҳозирги кундаги фаолияти ва Ўзбекистон Республикаси ҳукумати томонидан аҳолини соғломлаштириш борасида амалга оширилаётган тадбирлар тўғрисида гапириб берди.

Савол-жавоб, баҳс-мунозара тарзида ўтган давра суҳбатида 120 фуқаро иштирок этди.

БИРИНЧИ КОТИБНИНГ ТАШАББУСИ БИЛАН

«Адолат» СДП Самарқанд вилоят Тойлоқ туман Кенгашининг биринчи котиби Соли Ражабовнинг ташаббуси билан туманнинг «Соҳибкор», Улуғбек, Садриддин Айний номли жамоа хўжаликларида Марказий касалхона бош врачи Баҳриев билан ҳамкорликда «Сиҳат-саломатлик йили» дастури бўйича ишчи-хизматчилар билан давра суҳбатлари ўтказилди.

Йиғилишларда сўзга чиққан Марказий касалхона бош врачи Баҳриев Ўзбекистон Республикаси ҳукуматининг аҳоли соғлиғини сақлаш борасида амалга оширилаётган тадбирлари ҳақида сўзлаб берди ва йиғилганларнинг саволларига жавоб қайтарди.

Юртбошимизнинг нутқидан келиб чиққан ҳолда «Адолат» СДП Самарқанд шаҳар Кенгаши томонидан Самарқанд вилояти Жомбой туманида «Сиҳат-саломатлик йили»га бағишланган яна бир учрашув ўтказилди. Учрашувда сўзга чиққан Самарқанд шаҳар партия Кенгашининг биринчи котиби Мамаюсуф Салимов Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси ва Сенатининг қўшма мажлисидаги маърузасида келтирилган фикр-мулоҳазаларнинг мазмун-моҳиятини йиғилганларга тушунтириб берди. Сўнгра партия котиби Юртбошимиз нутқидан келиб чиққан ҳолда «Адолат» социал-демократик партияси томонидан олиб борилаётган ишлар ҳақида тадбир қатнашчиларига сўзлаб берди.

Учрашувга келган Самарқанд Давлат университети ректори, профессор Темур Ширинов, Самарқанд Тиббиёт институти доценти Шарифжон Аминжоновлар сўзга чиқишиб аҳолини соғломлаштириш юзасидан давлатимиз томонидан ўтказилаётган чора-тадбирлар ҳақида тўхталдилар.

Учрашувда 4 та маҳалла, учта мактаб, иккита қишлоқ врачлик пункти, битта болалар боғчасининг раҳбар ва ходимларидан иборат жами 448 киши иштирок этди.

ДЕПУТАТЛАР ГУРУҲИ ТУЗИЛДИ

Ўзбекистон «Адолат» СДП Тошкент вилоят Кенгаши қароргоҳида Тошкент вилоят партия ташкилотидан Халқ депутатлари Тошкент вилоят Кенгашига сайланган депутатларнинг йиғилиши бўлиб ўтди. Вилоят партия Кенгашининг биринчи котиби Турғун Иргашев раислигида ўтган бу йиғилишда вилоят Кенгашида «Адолат» СДП депутатлари гуруҳини тузиш тўғрисида қарор қабул қилинди. Республика Фахрийларни қўллаб-қувватлаш «Нуроний» жамғармаси Тошкент вилоят бўлими раиси, халқ депутатлари Тошкент вилоят Кенгаши депутати Нўъмон Насимов «Адолат» СДП депутатлари гуруҳининг раиси этиб сайланди.

Оғриқ нуқталар

РАҲБАРГА ИЗЗАТТАЛАБЛИК ЭМАС, ИШЧАНЛИК ЯРАШАДИ

ёки Каттақўрғон шаҳар Ингичка қўрғони нега шу аҳволга келиб қолди?

Очиғи, Каттақўрғон шаҳар ҳокими Даврон Маматқулов билан шикоят юзасидан суҳбатимиз бу қадар асабий кечади, деб кутмаган эдик. Ҳоким оддий ичимлик сув, газ таъминотидаги мураккабликлар, нохуш санитария-экология ҳолати хусусида Ингичка қўрғонидан шикоятчилар мухбирга учрашгинидан хабар топгач дарғазаб бўлди.

— Билсангиз, мен уларга отамга қилмаган яхшиликларимни қилганман. Мактаб, коллеж, шифохоналарнинг шароитини яхшилаш учун қанчалаб маблағ сарфлаганмиз. Ҳа, энди сув етишмаётган бўлса, насос эскирган, қувурлар занглаган. Имкон топсак алмаштирамиз. Лекин шикоятчиларнинг асл мақсади — ғаразгуйлик, раҳбарларнинг обрўйига путур етказиш...

Ҳокимнинг фуқаролар шикоятига муносабати хусусидаги мулоҳазаларини бир чеккага қўйиликда, Ингичка қўрғонидаги ижтимоий-иқтисодий аҳволга назар солайлик. Шунда турли нуфузли идораларга йўлланаётган ариза ва шикоятларнинг асл моҳияти ойдинлашади.

Ингичка Каттақўрғон шаҳридан 20 чақирим олисликда жойлашган кончилар қўрғони. У бундан 60 йил муқаддам қазув ишларини олиб борган геологлар ташаббуси билан қурилган маскан. Яқин вақтларгача бу ерда ўн минг нафардан ортиқ аҳоли истиқомат қилар эди. Қўрғон атрофидаги шахталарда узлуксиз иш маросими сақланган ва кончилар каттагина маош олиб туришар эди. Табиийки аҳолининг яшаш жойлари ҳам обод, файзли, бозор, савдо расталари гавжум эди. Бугун эса...

Афсуски қўрғон катта ердан узилиб қолган оролчани — харобани эслатади. Одамларни маош билан таъминлаб келган шахталар ёпилиб кетган. Бозор, расталар нурсиз, тароватсиз. Кўча ва хиёбонлар қаровсиздек. Йўл чеккасидаги айрим иморатлар чала бузилиб уй эгалари кўчиб кетишган. Катта йўл ёқалаб эшак минган болалар турли идишларда узоқдаги булоқлардан сув ташиб келиш билан овора. Сабаби қўрғондаги Тожи Раҳимов, Ёшлик, Баҳор ва Фурқат кўчаларидаги хонадонларда 5-6 йилдан буён тоза ичимлик суви муаммо. Қўрғонга ундан 9 километр олисликда жойлашган "Тетки" сув ҳавзасидан темир қувурлар тортиб келинган эди. Лекин 45 йил муқаддам уланган сув тармоғи бугун ярокли-ярокснз ҳолга келган. Шуни ҳисобга олиб қўрғон ёнидаги 3-шахтадан ичимлик суви чиқариш хусусида гап сўзлар бору амалий ишлардан эса дарак йўқ. Бир вақтлар бутун қўрғондаги мактаб, боғча, касалхона ва хонадонларни иситиб турган кон бошқармасининг улкан қозонхонаси бугун ҳаракатсиз. Аҳоли эҳтиёжи йўлида уни қайта ишлатиш қимматга тушармиш.

Қўрғондаги 3 та уй-жой ширкатига қарашли 98 та кўп қаватли уйда коммунал хизматларни адо этиш ҳар сафар кечиктириб келинишидан иморатлар таъмир талаб бўлиб қолган. Харажати қийнаб қўйганлигидан 3 та болалар боғчаси ёпиб қўйилган. Аслида ота-она уйда ишсиз ўтирса-ю фарзандини боғчага юборишга зарурат сезармиди, дерсиз.

Ҳа, яшанг! Қўрғон аҳолисининг аҳволу руҳиятига таъсир этаётган ишсизлик, оилаларнинг ижтимоий ҳимояга муҳтожлиги эса янги муамоларни келтириб чиқармоқда.

— Хонадонларга ҳафтасига 2 кун ичимлик сув узатиш билан кифояланаяпмиз, — дейди қўрғон фуқаролар йиғини раиси Шукур Темиров. — Сабаби "Субоқова" идорасига тўланадиган маблағнинг чорак қисминигина йиғиб ололаяпмиз. Коммунал тўловлар сустлигидан электрни тежашга мажбур бўлаяпмиз. Ахир аҳолининг "Субоқова" идорасидан қарзи — 8,5 миллион сўмга етган.

Ана энди муаммонинг илдизига назар солсак, барча чигалликларнинг калити иқтисодиётда эканлиги сир эмас. Аммо замона зайлига қараб ишлаб чиқаришни янги изга кўчириш, ёпилган шахталар ўрнига тадбиркорликни ривожлантириш, аҳолини сердаромад иш билан таъминлашга нега ҳафсала қилинмаяпти?

Ислоҳот талабларидан келиб чиққан ҳолда кейинги 3-4 йил мобайнида бирорта янги иш ўринлари яратилмаганлигини қандай изоҳлаш мумкин? Ахир бугун қўрғонда меҳнатга лаёқатли аҳолининг 827 нафари ишсиз қолиб келаётгани, 1000 га яқин киши эса тирикчилик дардида иш ахтариб оила бағридан узоқларга кетиб қолгани наҳотки ҳеч кимни ташвишга солмаса? Қўрғон ҳудудида ишлаб чиқариш, хизмат кўрсатиш имкониятлари чекланганми? Асло!

Гап шундаки, бу ерда ёпилган шахта ўрнида гипс заводи қурилиши керак эди. Аммо юзлаб кишини иш билан таъминлайдиган бу корхона қурилиши негадир тўхтаб қолган. Қимматбаҳо Чингали мармарини қайта ишлайдиган цех бунёд этиш ҳақида эса аниқ қарорга келинмаган. Лаоқал хотин-қизларни иш билан таъминлаш мақсадида кичикроқ ҳунармандчилик, тикув цехлари очишга журъат этишмаяпти.

— Қўрғондаги муаммолар ҳақида шаҳар ҳокимлигига кўп марта мурожаат қилганмиз, — дейди собиқ шахтёр Бойхўроз Қобилов. — Аммо ҳокимиятдаги жаноблар аҳолидан коммунал тўловларни ундириш бўйича топшириқ беришдан чарчашмайди. Ахир электр, газ, сув ҳақини тўлаши лозим бўлган фуқаро аввало иш билан таъминланган, маош оладиган бўлиши керак-ку.

Яқинда эски шахталарнинг бирида девор қулаб уч киши нобуд бўлди. Фожианинг сабаби ҳам тирикчилик ташвиши. Лекин бу ташвишни енгиллаштирадиганлар четда туриб бизни шикоятчига чиқариб қўйишаётгани чатоқ!

Дарвоқе, ҳокимнинг фуқаролар имконига муносабати бизни ҳайратга солди.

Ахир шикоятдан мухбир, газета огоҳ бўлишини хушламайдиган раҳбар кўзгуга қараб камчиликларни кўриб туриш зарурлигини унутиб қўйган киши эмасми? Қолаверса раҳбарнинг обрўйи муаммоларнинг газак олишини, кимдир унга эслатиб қўйишни кутмай ҳар ишга ечим, имкон топишида.

Алқисса, Ингичка қўрғонидаги ёзишмалар бесабаб эмаслигига амин бўлдик. Шаҳарчада санитария барқарорлигининг бирламчи шарти бўлган тазолаш иншоати аллақачон ярокснз аҳволга келиб қолганлигидан экологик вазият хатарли тус олмайди деб ким кафолат беради? Бунинг устига кўча ва хиёбонларни тозалаш, ободонлаштириш ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Тўғри яқинда қўрғон фуқаролар йиғинига янги раис сайланди. Аммо раис сайлаш билан муаммони буткул ҳал этиш қийин.

Фикримизча Ингичка қўрғонида бугун иқтисодиётни соғломлаштириш, тадбиркорликни ривожлантириш чоралари кўрилмоғи, бу йўлдаги саъй-ҳаракатлар фаол қўллаб-қувватламоғи керак. Қўрғон муаммоси Каттақўрғон шаҳрини ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш дастурида алоҳида ҳисобга олинса ва бу ишнинг ижроси қаттиқ назорат қилинса мақсадга мувофиқ бўлур эди. Шундагина қолган муаммоларни ҳал этиш осонлашади. Зотан халқ манфаатидан улуғроқ мақсад йўқ. Раҳбарга эса иззаталаблик эмас, ишчанлик ярашади.

Зоҳир ТЎРАҚУЛОВ
"Адолат" мухбири

«Адолат кучли, куч эса адолатли бўлмоғи лозим»
Адолат
2005 йил 22 апрель

ИЖТИМОИЙ ҲАМЖИҲАТЛИК

ёки ислоҳотлар самарадорлигининг муҳим мезони хусусида

(Давоми. Боши 1-бетда)

Давлат бошқарувини шакллантириши ва унинг амал қилишидаги иштироки;

— Муайян ижтимоий базаси мавжудлиги ва иқтисодий асосга эга эканлиги;

— Ўзбекистон символикасига эга эканлиги.

Замонавий сиёсий партиялар бир қатор вазифаларни бажаради. Улар, аввалambор шахс, жамият билан давлат ўртасидаги алоқани амалга оширади. Партия муайян ижтимоий гуруҳларнинг манфаатларини аниқлаб, уларни маълум бир шаклда давлат бошқарув органларига етказиш орқали вакиллик вазифасини бажаради. Шунингдек, сиёсий партиялар ўзларининг аниқ мақсадларига эгадирлар. Шу асосда улар ўз мафкураси ва дастурини ишлаб чиқади, жамият тараққиётининг стратегияларини белгилашда иштирок этади.

Сиёсий партиянинг муҳим вазифаларидан яна бири, бу сиёсий системанинг турли даражалари учун сиёсий етакчиларни шакллантириш ва танлашдан иборатдир.

Конституциямизнинг 12-моддасида белгиланганидек, мамлакатда ижтимоий ҳаёт сиёсий институтлар, мафкуралар ва фикрларнинг хилма-хиллиги асосида ривожланади. Бу эса ўз-ўзидан жамиятда сиёсий плюрализмнинг вижудга келишини кафолатлайди.

Демократиянинг энг муҳим белгиларидан бири, бу ҳокимият вакиллик органларининг кўппартиявийлик асосида шаклланишидир. Ҳаммамизга маълум, ҳозирги вақтда мамлакатимиз сиёсий майдонида бешта сиёсий партиялар фаолият юритиб келмоқда ва ўз фаолиятини Конституция ва қонунлар асосида амалга оширмоқда.

Конституциямизнинг 60-моддасида белгиланганидек, "Сиёсий партиялар турли табақа ва гуруҳларнинг сиёсий иродасини ифодалайдилар ва ўзларининг демократик йўл билан сайлаб қўйилган вакиллари орқали давлат ҳокимиятини ташкил этишда иштирок этадилар". Шу нуқтаи-назардан қараганда Ўзбекистон "Адолат" социал-демократик партияси ўз дастурида белгиланганидек, ўртаҳол ва эҳтиёжманд аҳоли табақаларига таянади, уларнинг сиёсий ва ижтимоий иродаларини ифода этишга интилади. Аҳолининг кам таъминланган қатламларини ижтимоий муҳофаза этишга кўмаклашади, ижтимоий адолат тамойилларига қатъий амал қилиб, уларнинг манфаатларини, ҳақ-ҳуқуқларини ҳимоя қилади.

Шубҳасиз мустақиллигимизнинг ўтган йиллари мобайнида мамлакатимизда улкан бунёдкорлик ишлари, ижтимоий-иқтисодий, маънавий-маърифий ислоҳотлар амалга оширилади. Хлақнинг ижтимоий турмуш даражаси ўсди. Иқтисодий ҳаётда изчил тараққиёт кузатилмоқда. Жумладан, кўплаб йирик корхоналар қурилиб, ишга туширилди. Бу муҳим ишни изчил давом эттириш, билан бирга унга ғов бўлаётган тўсиқларни олиб ташлаш давримиз талабига айланди. Яқин йиллар ичида жамиятимиз олдида:

- ***мамлакатимиз қудратини янада мустаҳкамлаш;***
- ***эркин бозор иқтисодига асосланган адолатли демократик давлат қуриш;***
- ***фуқаролик жамияти асосларини шакллантиришни ниҳоясига етказиш;***
- ***халқнинг турмуш даражасини ошириш*** каби муҳим вазифалар турибди.

2005 йил 28 январь куни Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси ва Сенатининг қўшма мажлисида муҳтарам Президентимиз Ислом Каримов ўзларининг "Бизнинг бош мақсадимиз — жамиятни демократлаштириш ва янгилаш, мамлакатни модернизация ва ислоҳ этишдир", деб номланган маърузаларида жамиятимизни демократлаштириш ва янгилашнинг концепциясини, шунингдек, мамлакатимиз 2005 йил ва келгуси даврда модернизация ва ислоҳ этиш бўйича олдимизга қўйиладиган асосий вазифаларни белгилаб бердилар.

Юқорида санаб ўтилган вазифаларни ҳал этиш йўлларини, Президентимизнинг мамлакатимизни ислоҳ қилиш ва янгилаш мақсадида олдимизга қўйган энг муҳим дастурий йўналиш ва устувор вазифаларни ҳамда "Адолат" СДПнинг ўз дастурида белгилаган мақсад ва вазифаларини амалга ошириш йўлларини инобатга олган ҳолда партиянинг Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги фракцияси ўзининг иш дастурини тузди. Унга кўра, "Адолат" социал-демоаратик партияси бундай улуғ ва хайрли вазифаларни бажариш, тўсиқларни бартараф этиб, муаммоларни ҳал қилишди ўзини бутун мамлаат, халқ, жамият олдида бурчли, масъул деб ҳис этади.

Ўзбекистон "Адолат" социал-демоаратик партиясининг бош мақсади — мамлакатимиз мустақиллигини мустаҳкамлаш, ислоҳотларнинг жадаллашувига, ҳуқуқий-демократик, адолатли фуқаролик жамияти барпо этиш ва пировардида, Ўзбекистон жаҳонда ривожланган мамлакатлар сафидан мустаҳкам ўрин олиши, халқимиз турмуш даражасининг дунёда ривожланган давлатлар халқлари турмуш даражасига етказишдек эзгу ишга муносиб ҳисса қўшишдан иборатдир.

Президентимизнинг "Адолат" деб аталишидан мақсад шуки, у жамиятимизда адолат мезонининг ҳар қандай шаклда бузилишига қарши кураш олиб боради. Биз шунчаки деморактик жамият эмас, ҳуқуқий-демократик, одил жамият қурмоқчимиз. Адолат ва ҳақиқатга интилиш эса халқимиз табиатининг энг муҳим фазилатларидан биридир. "Куч — адолатда" деб бекор айтмаган эди улуғ бобомиз Амир Темур.

Ўзбекистон "Адолат" социал-демоаратик партияси Ўзбекистонда вужудга келган илк социал-демократик партиядир. Партиямизнинг ғоявий негизини ҳам социал-демократиянинг уч асосий тамойили ташкил этади.

"Адолат" социал-демоаратик партияси Ўзбекистон ва унинг фуқаролари манфаатлари йўлида бошқа сиёсий партиялар билан ҳамкорлик қилмоқда. Шу мақсадда 2005 йил 10 февраль куни Олий Мажлис Қонунчилик палатасида кўпчилик овозга эга бўлиш ва шу орқали ўзининг дастурида назарда тутилган мақсад ва вазифаларни амалга оширишга имкон берувчи Қонунлар қабул қилинишига эришишни таъминлаш ҳамда ўз дастурларида назарда тутилган асосий йўналиш ва мақсад-вазифаларнинг бир-бирига яқинлигини инобатга олган ҳолда "Тадбиркор ва ишбилармонлар ҳаракати — Ўзбекистон Либерал демократик партияси, Фидокорлар миллий-демократик партияси ва "Адолат" социал-демоаратик партияси ўзларининг Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги фракцияларининг парламент Қонунчилик палатасида "Демократик блок"ни тузиш ҳақидаги билимга қўшилди ва уни имзолади.

Бизнинг партиямиз — аҳолининг кенг қатламларини қамраб олувчи умуммиллий партия ҳисобланади. Мақсадимиз барча фуқароларнинг ижодий потенциалини ва ижтимоий фаоллигини рўёбга чиқариш учун уларга тенг имкониятлар яратиб беришдан иборат.

Биз иқтисодий эркинлик, хусусий мулк ва иқтисодий ташаббуслар Ўзбекистон иқтисодий тараққиётига катта ҳисса қўшади, деб ҳисоблаймиз. Бунда албатта давлатнинг хўжалик фаолиятини тартибга солиб туриш ва даромадларни аҳолининг кам таъминланган қатламлари фойдасига қайта кўриб чиқиш каби муҳим функцияларини сақлаб қолиш тарафдоримиз.

Зеро, социал демократия мафкурасининг асосий негизини ижтимоий муҳофаза ташкил этади. Ижтимоий муҳофазанинг бош мақсади — инсон турмушини бозор иқтисодиёти шароитида ҳимоя қилишдир.Мафкурамиз негизида инсоний меҳроқибат марказий ўрин тутади. Шу боисдан ҳам партиямизнинг бош шиори: Иносн манфаатлари — энг олий қадрият!

"Адолат" партияси социал демократия мафкурасига таянади ва ижтимоий адолат, эркинлик, бирдамлик ғояларини илгари суради.

Партиянинг олий бош тамойили — олдинга қўйилган дастурий мақсадларни одамлар билан доимий мулоқотда, улар билан бирга амалга ошириб боришдир. Биз учун ижтимоий ҳамжиҳатлик — ислоҳотлар самарадорлигининг муҳим мезони ҳисобланади

Худоёр МАМАТОВ,
Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати,
«Адолат» СДП Сиёсий Кенгаши аъзоси

САЙХУНОБОД ШУҲРАТИНИ КЎТАРАЁТГАНЛАР

(Давоми. Боши 1-бетда)

Бу йил 14 минг 450 гектар ерда пахта ўстирамиз. Барча майдонларнинг шўри маромига етказиб ювилди. Кузда кўнгилдагидек ҳайдалган ерларнинг тупроғи майинлашиб турибди. Ҳамма пайкаллар аллақачон барана қилиб мола босилган. Ҳозир чигит экишни тугаллаш арафасида турибмиз. Экиш олдидан тупроққа картограмма асосида минерал ўғитлар солинмоқда. Дастлаб чигит тушган ерларда у униб чиқа бошлади.

Ҳоким шошиб турганлигини айтиб биз билан хайрлашди. Биз эса дала ишлари билан танишиш мақсадида ўзимиз дала айландик. "Бирлашган", "Шўрўзак" ширкат хўжаликларида бўлганимизда дала ишларининг тез ва соз адо этилаётганини кўриб қувондик. Айниқса, Турсунмат Ғуломов номли ширкат хўжалигидаги кўтаринкилик бизда яхши таассурот қолдирди. Хўжаликда чигит экиш ва ғалла экинлари парваришида қатнашаётганларнинг самарали ишлашлари учун барча шароитлар муҳайё этилган. Пухта тайёрланган пайкалларда тракторлар гулдироси авжида. Техника, ўғит етарли. Сифатли чигит вақтида келтириб турилибди. Далада ишлаётганларга икки маҳал иссиқ овқат, дала бошида чой ташкил қилинган.

— Раисимиз Эгамқул Аҳмедовдан ҳар қанча миннатдор бўлсак арзийди, — дейди фермер Маъмуржон Жўраев. — Барака топгур барча шароитларни яратиб беряпти. Ҳеч нарсадан камчилигимиз йўқ. Ўзи ҳам тинмайди бошқаларни ҳам тиндирмайди. Бошқаларга ишлаш қанақа бўлишини кўрсатиб қўймоқда. Ўзи шахсий намуна кўрсатаётгандан кейин биз ҳам унга эргашамиз-да!

Ҳа, айни кунларда Сайхунобод далаларида меҳнат авжи ҳар қачонгидан юқори. Миришкорлар бу йил пахта, ғалла ва бошқа экинлардан юқори ҳосил кўтариш, пилла хирмонини юксалтириш учун астойдил тер тўкишяпти. Чунки улар ҳосил мўл бўлса оилага, рўзғорга қут-барака киришини англаб етишган. Биз ҳам сайхунободликларнинг қутлуғ ниятлари амалга ошишини чин билдан истаймиз.

Каримжон РИХСИЕВ,
"Адолат" мухбири

Суратларда: ***1. Турсунмат Ғуломов номли ширкат хўжалиги раиси Эгамқул Аҳмедовнинг шахсан ўзи чигит экилаётган майдонда иш сифатини назорат қилмоқда. 2. Сувчи Райимжон Нишонов ғалла майдонига сув қўймоқда. 3. Туманнинг ишчан ҳокими Абдувоҳид Турдибоев.***

Депутат билан мулоқот

"АДОЛАТ"НИНГ ТАНЛАГАН ЙЎЛИ МЕНГА ЁҚАДИ

дейди Қарши шаҳар тайёрлов савдо корхонаси бошлиғи, Ўзбекистон "Адолат" СДП аъзоси, Қашқадарё вилоят Кенгаши депутати Тоштурди ТЎРАЕВ.

— Юртбошимиз Олий Мажлис Қонунчилик палатаси ва Сенатининг қўшма мажлисида сўзлаган маърузасида:

"Ва ниҳоят бўлиб ўтган сайловлар аввалгиларидан наинки очиқлиги ва кескин кураш олиб борилиши билан, балки, аввало аксарият сайловчиларнинг бу жараёнлардан ҳар томонлама хабардорлиги, уларга онгли муносабати билан ҳам тубдан фарқ қилди" деган эди. Дарҳақиқат, бўлиб ўтган сайловлар тўла демократик тамойилларга мос ҳолда якун топди. Буни бутун дунё жамоатчилиги ҳам тан олди. Шундай эмасми?

— Албатта, ҳурматли Президентимиз алоҳида таъкидлаганларидек, сайловчиларимиз ўзларининг сиёсий етукликларини, ҳар томонлама ижтимоий фаолликларини намоён этдилар. Сайлов — сийлов эмас экан. Мен буни ўз фаолиятим давомида яна бир бор ҳис этдим. Қайсики, номзоди қўйилган шахс халқ билан кўпроқ бирга бўлса, унинг дарду ташвишлари билан ёниб яшаса эл бундай кишини албатта эъзозларкан. Мен 34 — Тинчлик сайлов округидан халқ депутатлари Қашқадарё вилоят Кенгашига депутат этиб сайландим. Бу ўринга бешта партиядан беш нафар номзод қўйилган эди. Биз ҳар қайсимиз ўз дастуримиз билан халқ орасида чиқишлар қилдик. Бугунги ва келажакдаги режаларим юртдошларимизга маъқул бўлди шекилли, қизғин ўтган учрашувларга қарамай, халқ менинг номзодимни маъқул топиб сайлади. Албатта бу ишончни ўзим учун ҳам олий бахт, ҳам масъулият деб тушунаман. Негаки, энди биз "Адолат"чилар кўпроқ халқ ичига киришимиз лозим. Юртбошимиз маърузасида белгилаб берилганидек, жамиятимизни демократлаштириш ва янгилаш концепциясини, шунингдек, мамлакатимизни модернизация қилиш йўлларини, давлатимиз юргизаётган ички ва ташқи сиёсатни, ижтимоий-иқтисодий соҳадаги ислоҳотлар жараёнини кенг халқ оммасига тўғри тушунтиришимиз керак, деб ҳисоблайман. Шундагина халқимиз партиямизнинг атрофига кўпроқ бирлашади, унга бўлган ишончи янада ортади. Бундан ташқари биз кенгашимиз аъзолари билан жойларда партиямизнинг тарғиб этувчи турли тадбирлар ўтказаяпмиз. Менимча булар ҳали етарли эмас.

— Тоштурди ака, партиянинг обрўси ва нуфузини янада бундан ҳам кўпроқ ошириш учун яна нималар қилиш керак, деб ўйлайсиз? Кейин ўз ҳақингизда ва корхонангиз фаолияти хусусида ҳам қисқача тўхталиб ўтсангиз?

— Бажонидил. Менимча ҳозир ҳаётнинг ўзи барча жабҳада янгича фикрлашни, янгича тафаккур юритиш ва ишлашни талаб этмоқда. Биз партия фаоллари ана шундан келиб чиқиб иш юритмоғимиз даркор. Масалан, жамоат жойларида, маҳаллаларда, корхона ва ташкилотларда бўлиб халқни ташвишлантираётган ўй-муаммолар билан қизиқишимиз керак. Кейин партиямиз Низоми ва Дастурини ҳам кенг тарғиб қилишимиз, халққа аниқ ва равон тушунтиришимиз лозим. Учрашувларга ҳар қайси соҳага алоқадор мутахассисларни ҳам жалб этиш фойдадан ҳоли эмас. Шунингдек, партия ташкилотларини сон ва сифат жиҳатидан яхшилаш бу борда муҳим аҳамият касб этади. Ана шундагина партиямиз ҳақиқий сиёсий кучга айланади.

Энди ўзим ҳақимда тўхталсам. 1959 йили Косон тумани Пўлати қишлоғида туғилганман. 1981 йили Андижон пахтачилик институтини тамомладим. Туман қишлоқ хўжалик техникалари бирлашмасида турли вазифаларда ишладим. 1995 йилдан эса Қарши шаҳар тайёрлов савдо корхонасининг раҳбариман. Корхонамизда 15 киши хизмат қилади. Биз асосан давлатимизга кўпроқ сифатли тери етказиб бериш билан шуғулланамиз. Ҳар ҳолда ишларимиз ёмон эмас. Оилада 6 нафар фарзандим бор. Тўрт ўғил, икки қизнинг отасиман. Ҳаётимдан нолимайман. Бир неча йилдан буён "Адолат" СДП аъзосиман. Мен бу партияга кириб хато қилганим йўқ. Адолатнинг менга дастури, танлаган йўли жуда-жуда ёқади. Ҳаётда ҳам бунга амал қиляпман.

Ўлайманки, партиядошларимизнинг келгусида "Адолат" тантанаси йўлида олиб бораётган ишлари албатта ижобий натижалар беради. Мустақиллигимиз абадий бўлади. Жонажон Ватанимиз дунёда тенги йўқ мамлакат сифатида танилади. Мен бунга албатта ишонаман. Барча партиядошларимизни ҳам ана шу эзгу мақсад йўлида сабр-тоқат билан иш юритишга даъват этаман.

Суҳбатдош:
Комил САХАТОВ,
"Адолат" мухбири

Бир шикоят изидан

ТАЛАНАЁТГАН ХАЗИНА

«Конституциямизда инсон манфаати давлат манфаатларидан устун қўйилган экан, биз бутун барпо этаётган янги жамиятда халқ раҳбарлага эмас, аксинча, раҳбарлар халққа хизмат қилиши керак, деган талаб асосий қоида бўлиши даркор. Лекин афсуски, бу олижаноб ғояни, мана шундай интилишни жойларда айрим мансабдорлар томонидан тўғри тушунмаслик, баъзан эса мутлақо унитиб қўйиш ҳоллари учраб туришини ҳам тан олишимиз керак».

Ислом Каримов.

Денов туманидаги Охунбобоев номли хўжалигида яшовчи Норбўта Қоржовов хўжалик раиси Нормурод Ҳайдаровнинг қилмишлари юзасидан қуйидаги номани таҳририятимизга йўллабди.

«— Мен тадбиркор бўлмоқчи эдим. Барча хўжжатларим тахт бўлгач ошимга пашша тушди. Сабаби, раисбобо билан тортишиб қолдим. Ташландиқ заҳира ердан ўз кучим билан 4 гектар очган бўлсам, нега менинг тадбиркорлик йўлимга ғов бўлишди?...

Нормурод Ҳайдаров гарчанд қаттиққўл раҳбар бўлсада, унинг ширкат мулкини арзонгаровга ўзига қарашли бўлган кишиларга ўзбошимчалик билан бериб юборишини кўриб юрагинг жиз этиб кетади. Ўша мулкни олганлар кимлар, — дейсиз-ми? Хўжаликнинг казо-казоларию, раиснинг қариндош уруғлари.

Тумандаги раҳбарлар эса раис Нормурод Ҳайдаровнинг раҳбарлик «санъати»га маҳлиё бўлиб, унинг пахта, ғалла соҳалари бўйича режаларни бажаришига тан беришиб, ноқонуний ҳатти-ҳаракатларига панжа орасида қараб келишмоқда.

Мисол тариқасида гапирадиган бўлсам, шу йилнинг 18-январида ширкатчиларнинг умумий йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилишда хўжалик мулкини сотиш тўғрисида ҳеч қандай гап сўз бўлгани йўқ. Орадан оз вақт ўтгач Хушбоқ Қурбоновнинг Т-28 ҳайдов трактори зоотехник Саъдулло Абдуллаевга 274 минг сўмга сотилди. Абдумўмин Ҳимойиддиновнинг трактори инженер Абдувоҳид Маҳмудовга 10 сотих ер билан инъом қилинди. Маъмур Исмоиловнинг МТЗ-80 трактори раиснинг киёвига, ҳайҳотдек машина-трактор парки хўжаликка бир умр ишламаган Хуррам Эшқувватовга 5000000 сўмга... Пахта қуритиш йирик иншооти ғазначига арзимаган пулга сотилди. Ваҳоланки хўжаликнинг бу мулклари умум мажлисда номма-ном ўқиб эшиттирилиб, хўжаликка дахлдор бўлмаган шахсларга эса қонун доирасида кўчмас мулк биржа савдоси орқали ҳозирги нархда нархланиб сотилиши керак эди.

Раис хўжаликда узоқ йиллардан буён ишлаб келган ҳисобчи Абдулло Худойбердиев, олий маълумотли зироатчи Мусо Мингниёзов кабиларни четлатиб ўғли Азимни моддий бойликлар ҳисобчи, Орифни зоотехник, Олимни зироатчига ёрдамчи қилиб ишга жойлаштирган...»

СИРКАСИ СУВ КЎТАРМАГАН РАҲБАР

Таажуб... Раҳбар... раҳбарнинг маънавияти бўлмаса-чи?... У қўли остидагиларга тазйиқ ўтказиб, режаларини бажариши мумкин. Аммо унинг зиммасида режалардан ҳам ортиқ, устувор вазифалар борки, уни ҳеч бир нарса билан тенглаштириб бўлмайди. Раҳбар қўли остидагиларга меҳрибон бўлмаса, одамларни ундан кўнгли совийди. Мехр ўрнини ўксиниш эгаллайди.

Ширкат хўжалиги раиси Нормурод Ҳайдаров ҳузурида бўлиб аризачининг ҳасратидан сўз очганимизда фикримизнинг исботини кўрдик.

Аризачини кўрганда раиснинг чеҳраси тундлашди. Буни қарангки, атайлаб чақириб келгандек 5 нафар алп йигиту, бир нуроний отахон раиснинг хонасига кириб келди. Даставал раис бобо Норбўта билан жангга кирди. Сўнг бошқалари раисга жўровоз бўлдилар.

— Менинг устимдан нега шикоят ёздинг? Умр бўйи хўжаликда ишламаган бўлсанг... — дея кўзинг-бошинг демай айтадиганини айта бошлади. (Аслида ҳужжатларда кўрсатилишича Норбўта меҳнат фаолиятини бошлагандан то 1994 йилнинг май ойигача хўжаликда ишлаб келган) Сўнг бизга юзланиб шаддодлик билан: «Нимага аризани текширасиз? У ким ўзи Мен текширишга йўл қўйбермайман», — деб туриб олди. Халқимизда: «Айби борнинг оёғи қалтирайди», — дея бекорга нақил қилинмаган. Ишнинг силжиши Нобўтанинг ўзи ўзлаштирган 4 гектар ерига бориб тақалаяпти.

ҚАРОРДА БОР, АМАЛДА-ЧИ?

2000 йил 17 февраль куни Охунбобоев ширкат хўжалиги ширкатчиларининг умумий йиғилишида 125 нафар фуқаронинг аризаси кўриб чиқилди. Шунга кўра 14-сонли қарор қабул қилиниб, ҳар бирига 10-сотихдан томорқа учун ер бериладиган бўлди.

Ана шу кундан бошлаб ўзи йўқ ерга турли гап сўзлар қулоқларга чалина бошлади. Хуллас 125 нафар томорқа олувчилар рўйхати раисбобонинг темир сандиғига бориб тушди...

Биз Ҳайдар Муродов номли маҳалла раиси билан мулоқот қилганимизда у шундай деди:

— Бизнинг маҳалламиз Охунбобоев номли ширкат хўжалиги ҳудудида жойлашган. Хўжаликнинг 2000 йил 17-февраль кунидаги 14-сонли қарорига биноан 16 нафар кишига томорқа тарқатилган. Улар Исроил Нуралиев, Абдусттор Болтаев, Ҳабибулло Худойбердиев, Бахтиёр Раҳматиллаев, Абдуназар Эгамбердиев, Абужаббор Ибрагимов, Бегали Холбобоев, Собир Ортиқов, Муқаддам Раҳимова, Сайёра Ортиқова, Жамила Алимова, Шамсиддин Қодировлардир. Лекин Абдужаббор Ибрагимов бизнинг маҳаллада яшамайди. Яқинда Жарқўрғон туманида яшаётган Омон Ҳимматовга ҳам ер берилган. Омон Ҳимматов берилган ерга қаноат қилмай йўл бўйидаги заҳира сойни ўзбошимчалик билан ўзлаштириб томорқасига қўшиб олди. Лекин шу маҳалланинг томорқага ночор оилаларига ер берилмаганидан биз ҳам ҳайронмиз, — дейди маҳалла раиси Равшан Холбоев.

Хўжаликнинг томорқа учун ер участкаси ажратиш тўғрисидаги фуқароларнинг рўйхатига кўз ташлаймиз. Номлари юқорида келтирилганлар орасида фақат туман касаба уюшмаси (собиқ) раиси Абдужаббор Ибрагимов, ширкат аъзоси Бахтиёр Раҳматуллаев, қассоб Ғани Шукуров, ҳамшира Жамила Алимовалар бор холос. Қолганларнинг номлари рўйхатда ҳам йўқ.

— Умр бўйи хўжаликда кетмон кўтариб тер тўкиб келдим. Серфарзандман. 2 нафар болам оиласи билан менинг хонадонимда яшайди. Ҳовлимиз каталакдек. Ўғлим Болтаев Нурмамат уй-жой қуриш учун хўжалик бошқарув раиси номига ариза берган эди. Раис ҳиммат қилиб томорқа олувчилар рўйхатига киритган экан. Аммо томорқа беришмади. Шу рўйхатга қассоб Ғани Шукуровнинг номи ҳам киритилган. У томорқали бўлди. Шунча йиллик меҳнатимиз 10 сотиқ томорқага лойиқ бўлмади. 2003 йилнинг август ойи эди. Ғани Шукуров томорқасини сотадиган бўлди. Кўзимни юмдим-да майда чуйда мулкиму, эски уйимни бузиб, тахта ёғочларини сотиб, қассоб Ғани Шукуровнинг хўжаликнинг 14-сонли қарори асосида олган томорқасини ўғлим Нурмаматга сотиб олиб бердим, — дейди 75 ёшли Холматбобо Болтаева.

Менгнорали Жабборовнинг дарди Холматбобоникидан кам эмас экан.

— Шу хўжаликнинг 1-бригадасида яшардик. Хотиним Маҳфурат Қодирова мактабда 28 йилдан буён ўқитувчилик қилади. Томорқа сўраб раисбобога ариза ташлагандик. Рўйхатга киргизишган, аммо ...Ҳозир томорқасизликдан Денов шаҳрининг Шароф Рашидов номли кўча 172-уй, 7-хонодонида 1-хонада 5 нафар фарзандим билан яшаяпмиз. Кунларнинг бирида раисбобо Нормурод Ҳайдаров уйимизга келиб ер текинга берилмаслигини айтиб катта миқдорда пул сўради.

МУЛК ХЎЖАЛИКНИКИМИ, Ё РАИСНИКИМИ?

Охунбобоев номли ширкат хўжалиги Денов туманида ҳамиша катта салоҳият касб этиб келган. Хўжалик соҳибкорларининг меҳнатсеварлигидан фаровонлик манбаи яратилган. Чорвочилик ҳам салмоқли соҳа ҳисобланган. Кўплаб чорвачилик, маданий-маиший хизмат кўрсатиш бинолари қурилган. Яқинда хўжаликда бўлганимизда касаба уюшмаси раисини учратиб қолдик. У кишидан одамларнинг турмуш тарзи тўғрисида гап очганимизда раисбободан юз бора андиша қилиб хўжалик фаолиятидан сўз очди.

— 1999 йилдан буён шу ширкат хўжалигида касаба уюшмасининг раиси бўлиб ишлайман. Аммо раиснинг иш фаолиятини кузатиб, ҳайратланиб кетаман. Хўжалик ўтган йили ишлаб чиқаришдан 16 миллион сўм соф даромад қилган бўлса, 2004 йил якунига кўра 152 миллион сўм соф фойда билан чиқди. Хўжалик шунча даромад қилса ҳам деведентдан дарак йўқ. Ширкат аъзоларининг қарздан боши чиқмайди, — дейди Самад Маматов.

— Биз оиламиз аъзолари билан биргаликда хўжаликдан 6 гектар ер олиб деҳқончилик қилиб келамиз. Ҳар йили давлат режаларини 105-110 фоиздан ошириб бажарамиз. 7 кишига табель ёпилади. Лекин на ойлик на деведент бор. Бунинг устида 4 нафар оила бир ҳовлида яшаймиз. Томорқа сўраб ёзган аризаларимиз раиснинг тишининг кавагида, — дейди кекса ширкатчи Хуррам Маматраҳимов.

Энди яна Самад Маматовнинг сўзларига қулоқ тутайлик.

— Шу йилнинг 18-январида хўжалик ширкатчиларининг умумий йиғилиши бўлиб ўтган эди. Йиғилишда хўжалик мулкини сотиш тўғрисида раиснинг маърузасида гап бўлган эмас. Сал фурсат ўтмай хўжалик 3 дона МТЗ-80, Т-28 1 дона «типовой» пахта қуритиш ускунаси биноси билан машина трактор парки сотилибди. 2001 йилда туман давлат солиқ инспекцияси томонидан қарздорликка ГАЗ-53, ЗИЛ-130 автомашиналари, иккита (эски ва янги) ҳаммом, товуқхона, қассобхона, 2 та клуб, 2 та чойхона каби иншоотлар халқнинг розилигисиз арзонгаровга сотиб юборилди.

Раисбобо Нормурод Ҳайдаров хўжаликда ўзи хон кўланкаси майдон бўлмаганида эди номлари юқорида қайт қилиб ўтилган мол-мулклар пайчиларнинг розилигию, касаба уюшмасининг келишуви билан сотиларди. Афсуски, раис касаба уюшмаси билан тузилган жамоа шартномасига қараб ўтирмайди...

Яна бир муҳим нарсани айтиб ўтишимга тўғри келади, барча соҳаларни ортиғи билан бажариб, рентабелликни 18 фоиздан оширилгач хўжалик ўзини-ўзи бошқариш қобилиятига эга бўлади. Бундай шароитда хўжалик мулкини сотишга ҳожат йўқ эди.

Самат Маматов келтириб ўтганидек, сотиладиган барча мулклар, (агар сотиб олувчи ширкатчи бўлса унга келишилган нархда) умум йиғилишда номма-ном баҳоси ўқиб эшиттирилиб савдога тақдим этилиши ширкат уставию, қонунларимиз талаби. Афсуски бу талабларга риоя этилмаган.

Ўзбекистон Республикаси Кўчмас мулки биржаси Сурхондарё вилояти бўлими масъулияти чекланган жамияти (директори У.Исматиллаев)нинг маълумотномасига қараганда, Денов туман Охунбобоев номли ширкат хўжалигининг 2005 йил 24-январдаги 7-сонли хатига асосан, хўжалик балансидаги эски трактор-машина гаражи биноси бошланғич баҳоси 5 миллион сўмга, «Қувват-фахр» корхонаси (раҳбари Хуррам Эшқувватов)га электрон биржа савдоси орқали сотилган. 3 дона МТЗ-80 Х, бир дона Т-28 х 3, бир дона типовой пахта қуритиш биноси ва «Автогараж» бинолари «ким ошди» ёки электрон биржа савдоси орқали сотилмаган.

Биржа мутахассис ходимларининг айтишича, электрон биржа орқали сотилган асосий воситалар аввал «ким ошди» савдосига қўйилиб, ундан кейин электрон биржалари орқали сотилиши керак эди. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2003 йил 13-январь 12-сонли қарорига кўра; **«автотранспорт воситалари Давлат мулки қўмитаси ва унинг ҳудудий бошқармалари, шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Адлия Вазирлиги ҳузуридаги Суд қарорларини ижро этиш, судлар фаолиятини моддий-техника жиҳатида ва молиявий таъминлаш департаменти ҳудудий бўлимлари суд ижрочилари туман (шаҳар) бўлимларининг суд ижрочилари томонидан «ким ошди» савдолари орқали белгиланган тартибда сотилиши лозим**

Атотранспорт воситаларининг олди-сотди шартномаларини нотариал тасдиқланганлик учун бож ва тўловларнинг тўлиқ тушиши устидан назорат солиқ органлари томонидан амалга оширилади».

Афсус бу қонуний талабларнинг бир қанча банди қўпол равишда бузилган.

Туман давлат солиқ инспкцияси томонидан тақдим этилган ва биржа савдосида; қассобхона, автомобилларни таъмирлаш устахонаси, ошхона, енгил автомобилларга хизмат кўрсатиш устахонаси, ЗИЛ-ММЗ-45021, давлат рақам белгиси 19 CD 843, ГАЗ-53Б давлат рақами 19 CD 847 автомашиналари ҳамда эски ва янги қурилган ҳашаматли ҳаммом арзимаган 1782310 сўмга нархланиб 2220000 сўмга сотилди.

Эътиборингизни бир мисолга қаратмоқчимиз. Катта йўл бўйида қурилган бинойдек янги ҳаммом эскиси билан бор йўғи 1500000 сўмга сотишса ҳайрон қолмай бўладими?

Таажубли томони шундаки, бир умрга дала юзини кўрмаган кимсалар раис билан тил топишиб хўжаликнинг мол-мулкини арзимаган пулга сотиб олиганлар-у, шўрлик пайчилар дурусгина улушларини ололмай қарздан бошлари чиқмайди. Наҳотки бу бино, иншоотлар жамоа аъзоларининг рисқнасибаси эканлигини раисбобо англаб етмади.

Ўтган йилнинг биринчи чорагида туманда ижтимоий-иқтисодий ривожланиш якунларига бағишланган йиғилиш бўлиб ўтди. Унда раис Номурод Ҳайдаровнинг ишига кўпчилик томонидан баҳо берилган эди. Ўша йиғилишда туман ҳокими:

«— Нега Охунбобоев **(номли ширкат хўжалик)да моллар сони йўқ бўлиб кетган. 172 бош қўй, 15 та қора молни нима қилдингиз? Ахир мутахассислигингиз зоотехник бўла туриб, хўжалигингизда чорвони ривожлантириш ўрнига йўқ қилмоқчимиз?» («Чоғониён» газетаси, 18-сон, 2004 йил, 30-апрель)** дея ачиниб гапирган эди.

НОРБЎТА ТАДБИРКОР БЎЛМОҚЧИ ЭДИ...

«Сурхон» дарёсининг икки томонида Узун Денов туманлари жойлашган. Денов туман ердан фойдаланиш мутахассисларнинг айтишича, дарё қирғоғининг ҳар икки томони 350 метрграча ҳимоя зонаси ҳисобланади. Илгарилари бу жойлар давлат (сув хўжалиги) балансда бўлиб келган бўлса, ҳозир у ширкат хўжаликлари ҳисобида хариталаштирилган. (Изоҳ: Сурхондарё вилоят Табиатни муҳофоза қилиш қўмитаси раиси Рўзигул Сафарованинг айтишича дарё ҳимоя зоналари 50 метрга дарахтлар билан тўсилиши, қолган 300 метри қамиш ва юлғинлар билан сақланиб туриш керак. Дарё, сойлар ва ирмоқларнинг ҳимоя зоналари геморфологик, гидрогеологик шароитлар албатта ҳисобга олиниши шарт. Бу Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1992 йил 7 апрелдаги 174-сонли қарори билан тасдиқланган. Ўтган йили Вазирлар Маҳкамасининг «Сурхондарё вилоятидаги «Сурхон» дарёси сувини муҳофаза қилиш зонасини ва қирғоқ бўйи чегарасини белгилаш тўғрисида»ги қарорида бу ҳақда алоҳида тушинтириб ўтилган.)

— Норбўта Қоржово ва Усмон Қодировлар ўзбошимчалик билан хўжаликнинг қарорисиз ана шу 8 гектардаги ерни тенг бўлишиб, 4 йилдирки ўз манфаатилари йўлида фойдаланиб келишмоқда. Ҳар иккиси ҳам пиёз, картошка, қисман номигина ғалла экишган. Лекин етиштирилган ҳосиллари учун хўжалик билан ижара шартномаси мавжуд эмас. Ҳар йили иккинчи ҳосилда тўлиқ майдонда ерёнғоқ экиб олишади, — деди хўжалик зироатчиси Мисир Юсупов.

... Ер эгасиз-ми?! Раис қаерга қараган? Бошқалар-чи?!.. Нега?... Ё, хатолари ошкор бўлишидан ҳадиксираб индамай келишмганми? .. Ахир ойни этак билан ёпиб бўлмайди-ку?! Ҳаммаси ойдек равшан. Бунинг моҳиятини раисбободан сўраганимизда одамгарчилик ва яхшилик қилганини рўкач қилди.

Раисбобо нимага сахийлик қилганини унутиб қўйган. Унинг жамоа мулкига эгасизларча муносабат билан қараши ўзбошимчиликка йўл очиб берган. Зироатчи таъкидлаб ўтганидек, 8 гектар ердан олинадиган фойдаю, барча солиқ тўловлари хўжасизлик оқибатида хўжаликнинг бўйнига «тумор» қилиб илиб қўйилди. Мана сизга сахийликнинг шарофати.

Энди Нобўтанинг армон бўлиб қолган орзулари ҳақида яхшиси раисбобонинг ўзларидан эшита қолайлик.

— Норбўта Қоржововнинг 4 гектар ер сўраб, боғдорчилик қилиш мақсадида «Достон» фермер хўжалиги очиб фаолият юргизиш тўрисидаги ёзган аризаси ижобий ҳал қилиниб туман ҳокимлигига тақдим этилган. Унинг барча ҳужжатлари мутахассислар ва туман ҳокимилиги ишчи гуруҳ томонидан ўрганилиб хулосаланган. Қарорга имзо қўйиш ҳокимбобога қолган...

Раисбобо шуларни билар экан нега Норбўтанинг «Деҳқон фермер хўжалиги очиш тўғрисида»ги қарорига имзо қўйиб, уни ишонтириб келган? Ўшандан буён Норбўта оёғи куйган паррандадек ножат истаб ёзавериб, ёзганларига ҳеч бир идорадан жўяли жавоб ололмади. 4 йилдирки, унинг эшик қоқиб кирмаган идоралари қолмади.

Хуллас, қалам тебранаверса аччиқ ҳақиқатлар қуйилиб келаверади. Лекин бу сирли саргузаштларнинг бошида турганлар хатосини қачон тан олишади?

Турсун МАҲМАДАЛИЕВ,
«Адолат» мухбири

«Адолат куча, куч эса адолатли бўлмоги лозим»

Ойбек таваллудининг 100 йиллигига

ШОИР ЛИРИКАСИДА ГУЛЛАР БАЗМИ

Воқеликни ранглар воситасида, табиат бўёқлари орқали кўриш, бадиий англаш ва ифода қилиш деярли барча сўз санъаткорлари учун хос хусусиятдир. Инсон руҳиятини, феъл-фаолиятини жамият психологияси билан боғлиқ акс эттиришда табиат ҳодисаларию-ҳоссалари, ранглари-бўёқлари ҳамиша санъаткорларнинг ғоявий-бадиий ниятига ҳамоҳанг бўлиб келган. Гуллар билан сирлашиш, дов-дарахтлари-у, тоғ-тошлар, булоқ сувлари, дарё мавжлари, қушлари билан сўзлашиш, дардлашиш ўзбек адабиётида, шу жумладан шеъриятида ҳам олис тарихга эга. Сўз санъаткори бу борада дунёни кўриш, англаш ва ифодалашдаги ўз нуқтаи назарига эга бўлиши билан бирга салафларининг бой тажрибаларига ҳам таянади. Тарихий, адабий, фольклор анъаналарига суянган ҳолда ўз бадиий-эстетик мақсадини ёритишга интилади.

Пейсаж тасвири, бу — ижодкор учун кўнгил ойнаси бўлган эмас. Ранглар тароватида муайян бадиий маъно — сўз санъаткорининг ижодий мақсади ифодаланади. Айнан шу маънода ранглар орқали ижодкорнинг дунёқараши, ижтимоий-сиёсий қарашлари, маънавий-ахлоқий позицияси ҳам намоён бўлади. Шу сабабли ранглар ифодасида сўз санъаткорининг ҳаётни тушуниши ва тушунтиришидаги индивидуаллик, жамият психологиясининг муайян шакли кўринади.

ХХ аср ўзбек адабиётининг ёрқин сиймоларидан бири бўлган Ойбек ҳам ижодининг илк даврларидан бошлаб табиатни, жамият психологиясини ўзига хос йўсинда тасвирлаган. Шоир лирикасида гуллар тасвирига алоҳида эътибор берилган. Шу жиҳатдан, Ойбек лирикасида гуллар тасвири билан боғлиқ бадиий-эстетик маъно ва жилоларни кузатиш мумкин.

Ойбек лирикасида гуллар тасвири бадиий тасвирга бағишланган шеърлар ("Гунафша", "Наъматак", "Чечаклар тергангда", "Чечаклар сири", "Гуллар, майсалар, бинафшалар") ва "Қирларда лолалар" каби шеърлари образлилиги билан ажралиб туради. Шоир шеърларида гулларнинг бадиий тасвири алоҳида ўрин тутади. Сиртдан қараганда шоирнинг лирик қаҳрамони гул атрофида гирдикапалак "гулпараст" эмас. Муккасидан кетиб гулга ошиқликни кўрсатмайди. Яъни, гулчилик бўлиб қолмайди. Балки, ҳар бир гул Ойбек лирикасида инсоннинг ички туйғулари, ҳис-ҳаяжони ифодачиси вазифасини ўтайди. Шоир лирикасида гуллар табиатнинг бир парчаси ва унга ҳаёт бахш этувчи лирик қаҳрамон кечинмаларининг ифодасидир. Табиат тасвири ижтимоий муҳитни, қаҳрамон психологиясини акс эттиришда нечоғлик муҳим ўрин тутса, гуллар ҳам ўзининг теран, турфа маъно талқинлари билан шунчалик устувор.

Кучлисан, эй ишчи, йўлингда
Қулади чечаклар. лолалар...

ёки,

Ҳасратингда эзилдим,
Юзларим кузги япроқ.

Лирик қаҳрамоннинг Она мозоридаги сўлгин, сўник, гамнок кўлати кузги япроққа муқобасида очилапти.

Эркиндан бошқа — борми бир гўзал?
Кўй, оччи, уни, чечаклар тақсин.
Гўзал отарман, кузги чечак
Бир куз каби куйиб чиқар.

"Қишлоғимни эсларкан", "Овчига", "Гунафша", "Чечаклар сири" шеърларидаги лола, чечак, япроқ образлари адабий анъаналарнинг табиий оқими, ҳаётий бир кўриниши сифатида бўй кўрсатаётгани йўқ. Улар лирик қаҳрамон ҳаётини, психологик ҳолатини реалистик акс эттиришга қаратилган.

Шу маънода, айтиш жоизки, Ойбек лирикасидаги бадиий тадқиқ этилаётган воқеликдан, тасвир материалидан, поэтик образлардан ҳаёт нафаси балқиб туради. Гуллар жонли табиатнинг лов-лов ёниб турган оташ "аъзоси" сифатида Ойбек лирикасига кўчиб ўтади. Шоирни, асосан, инсон тақдири, қалби, психологияси қизиқтирганлиги боисидан ҳам гуллар алоҳида бир кўзни, ҳаётини, ҳис-туйғуларини ифодалаш воситасига айланган. Гуллар орқали шоир табиат гўзаллигини, ҳаётнинг абадийлигини, инсон қалбининг поклигини тараннум этади.

Ойбек шеърларида гуллар, лолалар, чечаклар — ўзбек қизлари латофатини, гўзаллигини кўрсатувчи рамзлар сифатида ҳам намоён бўлади. Ойбек шеърларида гул ва гул номлари ("Чечак каби ёш кўнгил", "Очилмаган бир гулдай", "Шоир кезар бинафша боғни", "Чаманзорлар очар димоғни", "Қизча — лолачалар", "Бутун севгини олди, бу хаёт лолалари", "қиз — чечак", "қизларнинг юзи лола", "Дилбар юзи анор гуллари каби ёнди", "Дилбар ... бўтакўз", "Айтарди ёниқ бир дилга, бешик устида у гул", "Ҳаёт — ранг, гул, ҳидларга тўлуғ", "гиламларнинг кўп гуллари", "Кўчада масъум уйин ўйнашда қон лолалар", "гиламларнинг жонли гуллари", "Чўпон дилин гулдек очиб" бу ҳақозо).

Ойбек шеъриятида гуллар инсон руҳоний ҳаётининг тиниқ ва ёрқин мазмунига айланиш баробарида ҳиссиёт ва тасвир ифодаси ва ҳолатига қараб турли маъно касб этади. Хусусан, лолалардаги инсон хислатлари ва қиз қалби, масъум, сўлгин бўлишлари, чечаклардаги ёшлик, табассум, кулишлари, ва яна аксар ўксик хаёлларга ботишлари, фикрларга толиши ўзбек қизларининг маънавий маданиятидан ҳам воқиф этаётир. Ўзбек аёллари маънавий-интеллектуал савиясининг, диди ва кўнгил маърифатининг рамзи бўлиб гавдаланаётир, кўз очаётир.

Юқоридаги мисолларда кузатилганидек, инсон — ҳаёт гули, деган бадиий-фалсафий концепцияси Ойбек шеъриятидаги гуллар тасвири орқали балқиб туради. Қизлар ва уларнинг гуллар Навоийнинг сухбатдошлари шахсиятга табиатидаги юксак ахлоқий-руҳоний хусусиятларни белгилаб бераётир. Юқоридаги мисолларда гуллар, лолалар, чечаклар — ўзбек қизлари латофатини, гўзаллигини кўрсатувчи рамзлар сифатида намоён бўлади.

Ойбек лирикасидаги гуллар тасвирини ўрганар эканмиз, уларнинг шоир маънавий дунёсини, нозик қалбини, эстетик идеалини ифода этишда муҳим ўрин тутганлигини кўрамиз.

Бир кўз шоир, бир чечак олим,
Муҳраз ҳам, табиб, мунажжим.
Неча маҳзур мусиқийшунос,
Уч-тўрт хофиз...

"Навоий" достонидан келтирилган ушбу парчада рамзли маъно касб этган гуллар Навоийнинг суҳбатдошлари шахсият-табиатидаги юксак ахлоқий-руҳоний хусусиятларни белгилаб бераётир.

Кўринадики, Ойбек тасвиридаги гуллар шунчаки ўзидан-ўзи очилиб турмайди. Улар гўзаллика, эзгуликка ошно этувчи хис-туйғулар уйғотади, ўйлашга, фикрлашга ундайди. Хеч кимни бепарво, бефарқ қолдирмайди. Шу маънода, Ойбек лирикасидаги гуллар ўз тасвир объекти билан идрокимизда кечинмалар ила туйинган хотираларни кўзғайди. Тахайюлга асосланган ҳиссий мушоҳадаларга чорлайди. Шу боисдан ҳам гуллар тасвири шоир ижодининг бир мазмундор ва бетакрор жилоси бўлиб, ранглар жилосини ҳамда ҳаётий ҳақиқатни ҳам тўла акс эттиради. Ойбек лирикасидаги гуллар тасвири гўзаллик ҳисобига ўзгача маъноларга эга бўлиб, шоир ижодининг ички олами-ю, ҳаётий эътиқодини ҳам кўрсатади. Кўтаринки жадваллари, сирли-сеҳрли жозибаси билан гуллар Ойбек шеъриятида воқеликни, инсон психологиясини реалистик идрок ва ифода этади. Туйғулар реализмини ҳиссий-интеллектуал мазмундорлик ила бойитади.

Нўъмон РАҲИМЖОНОВ

ХОРИЖ ХАБАРЛАРИ

Сиёсат оламида

РИМ ПАПАСИ САЙЛАНДИ

Римнинг янги папаси Бенедикт XVI Сешанба куни 115 кардиналнинг тўрт марotaба қайта овоз беришларидан сўнг ўзининг янги вазифасини бажаришга киришди. Бенедикт исми "худойи" маъносини англатиб, бу ном билан Бенедикт XV биринчи жаҳон уруши даврларида папалик лавозимида фаолият олиб борган. У тинчликни таъминлаш мақсадида, узоқ вақт дипломатик алоқаларни мустаҳкамлаш йўлида фаол ҳаракат қилган.

Чили кардинали Хорхе Артуро Медина Эстевес ҳаҳоннинг янги папани таништирар, Бенедикт XVI шундай деди: "Хурматли ака-укалар ва сингилларим папа Иоанн Павел II дан сўнг кардиналлар Оллохнинг кули бўлган мени каби оддий, содда хизматкорни сайлаганларидан жуда хаёжондаман".

Шундан сўнг бир неча дақиқа тўхтаб, авлиё Пётр майдонида йиғилганларни қутлаб, ҳар бир онг уруғ ва майдонга йиғилган барча одамлар "Папага шараф!" деб шодон ҳайқирдилар.

Майдон бир зумда одамлар билан тўлиб тошди ва янги папани — Иоанн Павл IIнинг меросхўрини ўз кўзлари билан кўриш орзусидалар.

Бенедикт XVIни кейинги 100 йил ичида сайланган папаларнинг энг ёши улуғи бўлди.

Янги папанинг расмий инаугурация маросими 24 апрель куни Ватиканда Авлиё Пётр майдонида бўлиб ўтади. Бенедикт XVI янги лавозими билан кутларкан, АҚШ президенти Жорж Буш уни жуда ақлли ва етук инсон сифатида таърифлади ва "У — албатта Худога астойдил хизмат қиладиган инсон бўлади", деб таъкидлади.

БМТ бош котиби Кофи Аннан янги папанинг юксак маҳоратини эътироф этиб, ўз фикрини билдирди. Унинг айтишича, Бирлашган миллатлар ташкилоти ва черков бирдек тинчлик, осойишталикни мустаҳкамлаш ва инсоний адолатни ўрнатиш ҳамда дунё динларига бўлган ҳурмати юксалтиришга ҳаракат қилади.

ГФР канцлери Герхард Шрёдер уни Иоанн Павел IIнинг ишларини давом эттиришига қодир инсон, деб таърифлади.

ГРЕЦИЯ ЕИ КОНСТИТУЦИЯСИНИ МАЪҚУЛЛАДИ

Греция парламенти махсус сессиясида нисбатан кўпроқ овоз билан ЕИ конституциясини тасдиқлади.

Европанинг ушбу қонун ҳужжатини 300 депутатдан 268 нафари қўллаб-қувватлади. Бу билан Греция мазкур конституцияни тасдиқлаган олтинчи мамлакат бўлди.

Конституция тексти ЕИ мамлакатлари етакчилари томонидан ўтган йилда Римда имзоланган эди. Энди бу ҳужжат аъзо давлатларнинг 25 тасида ёки референдум ёки парламент сессиясида тасдиқлангандан сўнггина кучга киради.

Референдум асосида бу пайтга қадар ушбу мақсад йўлида фақатгина Испания етиб келди. Парламентларда эса конституция Италия, Литва, Венгрия ва Словения давлатларида муҳокама қилинди.

Грецияда Европанинг бош қўмониси Консерваторлар партияси кай даражада қўллаб-қувватлашини билсалар, мухолиф партия — Социалистлар ҳам худди шу йўсинда маъқуллашди.

29 майда конституция ижтимоий сўровларга кўра, жамоатчилик у даражада хуш кўрилмаётган Францияда мамлакатда бўлиб ўтиши кутилмоқда.

Тажриба

АКВАПАРКДА ДЕЛФИН БОЛАЛАДИ

Гавайи аквапаркида делфин ва қора косатка (делфиндан каттароқ бўлган балиқ тури)дан делфин боласи туғилди.

Дунёда ягона бўлган бу ноёб сув жонзоти, 23 декабрь куни, атлантика афалин делфини — Кекаималини ва қора косаткани чатиштириш орқали дунёга келди. Аммо гавайи аквапарки ходимлари буни дарров оммага маълум қилишмади. Чунки, шу пайтларда аквапарк соҳибларини ўзгаришлар кутарди. Делфин болаларга халигача исм қўйишмади, деб ёзади «Вашингтон Пост» газетаси.

Ёш делфинча тузилишининг 1/4 қисми қора косаткага 3/4 қисми эса афалин-делфинникига ўхшайди.

Хабар беришларича, тоза қонли делфин боласи қараганда, тўрт ойлик бўлса-да, унинг вазни бир яшар афалин-делфинларникидан ҳам оғирроқдир.

Болакай ҳалигача онасининг сути билан, гоҳ-гоҳида боқувчиларнинг қўлидан музлатилган емак билан озиқланмоқда. «Онаси унга жуда меҳрибон, биз эса уларнинг шароитларини яхшилаш учун диққат билан кузатиб турибмиз» — дейди аквапарк директори Ренато Ленци.

Аквапарк ходимлари тез кунда бу делфинча учун номи ва уни бир неча ойдан сўнг уни катта очиқ ҳавзали аквариумга кўчиб ўтказишни режалаштиришмоқда.

Қора косатка ва Атлантика афалин-делфинлари бошқа-бошқа турга мансуб бўлса-да, олимлар уларни бита оилага киритишган.

Қора косатканинг узунлиги 6 метргача, оғирлиги 2 тоннагача етаркан ва уларнинг бош қисмлари фарқ қилади. Атлантика афалин-делфинлари эса, 3,7 метргача ўсиб оғирлиги 317 килограммгача етаркан. Америка нашрларининг ёзишларича, авваллари дельфин билан китни ҳам табиий чатишганлари мавжуд бўлган экан.

Рекорд

ЭНГ КАТТА ПИРОГ

Тиниб тинчимаган Вьетнамликлар «чинг» ва «заи» яъни ер ва осмонни акс эттирувчи гуручли пирог тайёрлашди.

Вьетнамда мамлакат асосчилари ҳисобланган қирол Хунг сулоласи шарафига тайёрланган «чинг» ва «заи» гуручли пироглар орасида энг йириги деб тан олинди ва рекорд ўрнатди. Тўртбурчак пирог «чинг»нинг эни ва бўйи 1,8 метр, қалинлиги 0,6 метр, оғирлиги эса икки тоннадан зиёдроқ бўлди. Уни тайёрлашга бир тонна ёпишқоқ гуруч ва юз килограмм чўчқа гўшти, 200 килограмм кўкат, фасол каби масаллиқлар ишлатилди. Ўраш учун эса 350 килограмм банан баргларидан ва қайнатилганидан сўнг пирогга яшил тус берувчи 20 килограмм «зонг» ўсимлигидан фойдаланилди.

Айлана пирог «заи»нинг оғирлиги 1,2 тонна, диаметри 1,8 метр, баландлиги эса 0,7 метрга тенг бўлиб, унга ҳам елимли гуруч, кўкатли фасол ишлатилди.

Ҳеч нарса билан ўралмаган вақтда, пирог оқ рангда кўринаркан.

Анъанавий вьетнам пирогларини тайёрлаш усули Хунг сулоласига бориб тақаларкан. Улар ер ва осмонни рамзи сифатида тайёрланган. Қадимда вьетнамликлар ерни тўртбурчак ва доимо ям-яшил рангда, осмонни эса айлана ва оқ рангда тасаввур қилишган экан.

Катталиги билан рекорд ўрнатган ушбу пирогни тайёрлаган Хошимин шаҳри қандолатчилари музлатгичли юк машинасида Футхо провинцияси шимолида жойлашган Хунг ҳарами йўналиши бўйлаб уч кун мобайнида саёҳат қилдилар. Саёҳат ва таништирув маросими тугагач, пирог бўлакларга бўлиниб, 10 минг вьетнамликларга татиб кўриш учун улашилди.

Интернет хабарлари асосида Баҳриддин МИНГБОЕВ тайёрлади

Инсон меҳнати билан умрини, юртини, хонадонини обод қилади, файзига файз қўшади. Ражаббой ота иккинчи жаҳон урушидан қайтгач умрининг 60 йилини ана шундай эзгу ишларга, хайрли ташаббусларга сарфлади.

МЕҲНАТДАН ҚАДР ТОПДИ

Ҳалол меҳнати билан элга танилган Ражаббой ота бир қучоқ ўғил-қизларини меҳнат севар қилиб тарбиялади, уларга ер билан тиллашишни, ерни ардоқлашни ўргатди. Натижа ёмон бўлмади. Навоийда меҳнаткаш кишилар ҳақида сўз борса, энг аввало, Ражаббой Эргашевнинг номи, оиласи, унинг хайрли ишлари тилга олинади. У киши дипломсиз агроном, иманаман деган мироблар билан беллашадиган ирригатор десак янглишмаймиз. Чунки Ражаббой ота қанчадан-қанча майдонларни тутзорларга, анорзору, узумзорларга айлантирган қўли гул боғбон. Шу билан бирга 50 йилдан ортиқ вақт мобайнида асаларичиликни ривожлантиришга ҳам ўз ҳиссасини қўшиб келади. Саксондан ошибди ҳамки, ҳамон тиниб-тинчимайди. Куймаланиб юргани юрган.

Бўш вақтларида, жанговор хизматларини ёдга солувчи ҳужжатларни варақлаб, ўйга толади, қуролдош дўстларини хотиралайди. Неваралари ўқийдиган мактабга бориб, ватанпарварлик туйғулари ҳақида содда, аммо самимий сўзларини айтиб кўнглини бўшатади.

Отахон айни кунларда тўлқинланиб, юраги қувончларига тўлиб юрибди. Сабаби, Президентимизнинг "Иккинчи жаҳон урушидаги Ғалабанинг 60 йиллиги нишонланиши муносабати билан 1941-1945 йиллардаги уруш қатнашчилари ва ногиронларини мукофотлаш тўғрисида"ги Фармони кўнглини кўтарди. Ана шулар сафида борлигидан қалби файзу ифтихорга тўлди.

Маруса ҲОСИЛОВА, "Туркистон-пресс"

Қонун ва фуқаро

УЛКАН БОЙЛИК МАНБАИ

ёки мамлакат келажагини белгилаб берадиган ернинг муҳим аҳамияти хусусида

Юртбошимиз И.Каримовнинг ернинг ҳаётий аҳамиятига тўхталиб: "Ер Оллоҳ таолонинг бебаҳо инъомидир. У том маънода одамларни боқади, кийинтиради. Бевосита деҳқончилик билан боғланган оилаларнигина эмас, балки маълум бир тарзда қишлоқ хўжалиги билан алоқадор барча тармоқлар ва унинг неъматларидан баҳраманд бўлаётган республиканинг барча аҳолиси фаровон турмуш кечириши учун моддий негиз яратади. Айни вақтда ер улкан бойлик бўлибгина қолмай, мамлакатнинг келажагини белгилаб берадиган омил ҳамдир", дея таъкидлаган эди.

Ер қонунчилигига доир ислоҳотлар мустақиллигимизни дастлабки йилларидан буён изчил амалга ошириб келинмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг бир қатор фармонлари бу борада алоҳида ўрин тутганлиги табиий. Айниқса, юртбошимизнинг "Иқтисодий ислоҳотларни янада чуқурлаштириш, хусусий мулк манфаатларини ҳимоя қилиш ва тадбиркорликни ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги 1994 йил 21 январь, "Ердан фойдаланиш самарадорлигини ошириш тўғрисида"ги 1994 йил 24 ноябрь фармонларида ер участкаларини хусусий мулк қилиб бериш мумкинлиги белгиланди, ер — олди-сотди муносабатларининг объекти доирасига киритилди. Бу давлатнинг ерга оид бўлган муҳим масалаларидан бири бўлиб уни ер қонунчилиги ҳужжатларида акс этиши ниҳоятда долзарб эди. Шу боис бу соҳада 1998 йил 30 апрелда Ўзбекистон Республикасининг "Ер кодекси" ижтимоий ҳаётдаги барча ўзгаришларни ҳисобга олган ҳолда янгидан қабул қилинди. Ушбу кодексда ер умуммиллий бойлик, республика халқи ҳаёти, фаолияти ва фаровонлигини асоси сифатида ундан оқилона фойдаланиш зарур ва у давлат томонидан муҳофаза қилинади, деб белгиланиб, унинг асосий вазифаси ҳозирги ва келажак авлодларни манфаатларини кўзлаб ердан илмий асосланган тарзда, оқилона фойдаланиш ва уни муҳофаза қилишни, хўжалик юритишнинг барча шаклларини тенг ҳуқуқлилик асосида ривожлантириш учун шароит яратишни, юридик ва жисмоний шахсларнинг ер участкаларига бўлган ҳуқуқларини ҳимоя қилишини таъминлаш мақсадида ер муносабатларини тартибга солишдан, шунингдек, бу соҳада қонунийликни мустаҳкамлашдан иборатлиги қайд этилди.

Ер кодексида давлат ҳокимияти органларининг ер муносабатларини тартибга солиш соҳасидаги ваколатлари, ер фонди тоифаларини ҳуқуқий ҳолати, ер тузишнинг ҳуқуқий асослари, ер мониторинги, давлат ер кадастри, ерга нисбатан мулкчилик, ердан фойдалиниш ҳуқуқининг вужудга келиши ва тугатилиши асослари ҳамда тартиби, ер учун ҳақ тўлаш, ер эгалари, ердан фойдаланувчи, ижарачи ва ер участкаси мулкдорининг ҳуқуқ ва мажбуриятлари, ерларни муҳофаза қилиш, ер хусусидаги низоларни ҳал этиш, ер қонунларини бузганлик учун жавобгарлик каби масалалар ўзининг ҳуқуқий асосларини топди. Ундаги кўпгина қоидалар янги бўлиб, улар бугунги ижтимоий-иқтисодий, сиёсий ва маънавий ҳаётимиздаги ижобий ўзгаришларни тартибга солишга қаратилганлиги билан характерланади.

Ер муносабатларини тартибга солишда 1998 йил 28 августда қабул қилинган Ўзбекистон Республикасининг "Давлат ер кадастри тўғрисида"ги қонуни муҳим роль ўйнайди. Маълумки, давлат ер кадастри ернинг "паспорти" ҳисобланиб, у ер тўғрисидаги маълумотларни ўзида жамлайди ва ердан фойдаланиш тартибини ўрнатишда алоҳида аҳамиятга эга бўлади. Бу қонунни асосий мақсади ва вазифаси иқтисодиётни ривожлантириш, ер участкаларига бўлган ҳуқуқларнинг кафолатларини таъминлаш, ердан оқилона фойдаланиш, уларни қайта тиклаш ва муҳофаза қилиш учун кадастр маълумотларидан фойдаланишнинг ҳуқуқий асосларини белгилаш ҳисобланади.

Маълумки, мамлакатимизда қабул қилинган "Ер кодекси" ер билан боғлиқ бўлган барча муносабатларни тартибга соладиган асосий қонун сифатида намоён бўлди. Бугунги кундаги ер ресурсларига нисбатан бўлган муносабат, улардан фойдаланиш ва муҳофаза қилиш масаласи "Ер кодекси"га айрим қўшимчалар ва ўзгартиришлар киритилишини тақозо этади.

Биринчидан, Ер кодексининг 4-7- моддаларида ер муносабатларини тартибга солиш соҳасидаги органларнинг аниқ ваколатлари кўрсатилган. Лекин, ерни муҳофаза қилиш ва ундан оқилона фойдаланишни тартибга солиш унинг устидан махсус назоратни амалга оширадиган Ўзбекистон Республикаси Ер ресурслари, геодезия, картография ва давлат кадастри давлат қўмитасининг ваколатлари кўрсатиб ўтилган эмас. Бу соҳада алоҳида 8-модда сифатида мазкур қўмитанинг ер муносабатларини тартибга солиш, назорат этиш ва бошқа соҳалардаги аниқ ваколатларини эътироф этилиши керак.

Иккинчидан, Ер кодексининг 89-моддасига кўра, юридик ва жисмоний шахслар ўртасидаги ер хусусидаги низолар суд томонидан қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда ҳал этилади. Бизнинг назаримизда, мазкур моддада кўрсатилган қоида ер хусусидаги низоларни ҳал қилиш тартиби билан боғлиқ комплекс муносабатларни англатади. Лекин Ер кодексининг14-бобида ер низоси тушунчаси, ер низоларининг ҳуқуқий табиати ва унинг келиб чиқиш асослари, бевосита судларда кўриладиган ер низолари кўрсатилмаган. Бизнинг фикримизча, Ер кодексининг шу бобда ер низолари тушунчаси, бевосита судларда кўриладиган ер низолари рўйхати тўғрисида ҳуқуқий норма ўз ифодасини топса мақсадга мувофиқ бўларди.

Ердан фойдаланиш ва уни муҳофаза этишга қаратилган қонунлар, ер бойликларига эҳтиёткорона муносабатда бўлиш, асраш, қадрлаш ҳар доим тупроқ унумдорлигини ошириб бориш талабларига риоя қилиш, ердан фойдаланиш ва уни муҳофаза қилиш маданиятини кўтаришга ҳам асос сифатида хизмат қилади.

Ғолиб ЭРГАШЕВ, Тошкент Давлат юридик институти магистри

Раддия

«ҒИРРОМЛИКМИ Ё ЗЎРАВОНЛИК?»

«Адолат» газетаси 2004 йил, 3 сентябрь

"Даъвогар "Чирчиқгўштсутсавдо" очиқ акциядорлик жамияти хўжалик судига мурожаат қилиб, жавобгар "Ал-Бекзод" хусусий фирмаси билан 2000 йил 29 сентябрда тузилган 65/1-сонли (Бўстонлиқ тумани "Сайлиқ" қишлоғининг 2,5 гектар ер майдонида жойлашган, акциядорлик жамиятига фойдаланиш учун берилган дам олиш масканини сотиш тўғрисидаги) шартномани ва 2001 йил 13 февралдаги худди шу дам олиш масканини сотиш тўғрисида биржа савдолари тузилган 153-сонли контракни ҳақиқий эмас деб топишни сўраган.

Тошкент вилоят хўжалик судининг 2004 йил 8 июндаги ҳал қилув қарори билан даъво талаблари қаноатлантирилган.

Жавобгар "Ал-Бекзод" хусусий фирмаси ҳал қилув қароридан норози бўлиб, апелляция шикоятини берган. Аммо апелляция шикояти Ўзбекистон Республикаси Хўжалик процессуал кодексининг 160-моддалари талабларига риоя қилинмаганлиги ҳолда берилганлиги учун суднинг 2004 йил 9 июлдаги ажрими билан қайтарилган.

Амалдаги процессуал қонунчиликка мувофиқ апелляция шикоятини бераётган шахс ишда иштирок этувчи бошқа шахсларга шикоятнинг ва унга илова қилинган, бу шахсларда бўлмаган ҳужжатларни нусхаларини юбориши лозим. Лекин аризачи ишда учинчи шахс сифатида иштирок этган Давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш қўмитаси Тошкент вилоят бошқармасига апелляция шикоятини нусхасини юбормаган. Суд Ўзбекистон Республикаси ХПКнинг 162-моддаси 2-қисми талабларидан келиб чиқиб, апелляция шикоятини асосли равишда қайтарган. Бинобарин, муаллифнинг бу хусусидаги хулосаси нотўғридир.

Ҳал қилув қарори қонуний кучга кирганидан кейин суд, Ўзбекистон Республикаси ЖПКнинг 210-моддасига асосан даъвогарга ижро варақасини берган. Ижро варақасининг даъвогарга берилиши қонунда назарда тутилгани сабабли муаллифнинг суд ижро варақасини суд ижрочиларига бериш ўрнига, даъвогарнинг қўлига берган, деган хулосаси ҳам асоссиз ҳисобланади.

Хўжалик иши "Ал-Бекзод" хусусий фирмасининг кассация шикояти асосида Олий хўжалик судида кўриб чиқилиб, судлов ҳайъатининг 2004 йил 2 сентябрдаги қарори билан биринчи инстанция судининг ҳал қилув қарори билан биринчи инстанция судининг ҳал қилув қарори ўзгаришсиз қолдирилган. Бунда кассация инстанцияси ўз хулосаларини қуйидагича асослаган:

"Чирчиқгўштсутсавдо" очиқ акциядорлик жамияти Ўзбекистон Республикаси Давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш Давлат қўмитаси Тошкент вилоят бошқармасининг 1998 йил 30 мартдаги 180-0-сонли буйруғига асосан "Чирчиқгўштсутсавдо" давлат савдо ишлаб чиқариш корхонаси негизида хусусийлаштириш йўли билан қайта ташкил этилган. Мазкур буйруқнинг 4-бандида низоли объект ҳисобланган дам олиш маскани ижтимоий инфраструктура объекти бўлиб, 1.407.200 сўмга баҳоланган ва "Чирчиқгўштсутсавдо" очиқ акциядорлик жамиятининг Устав фондига киритилмасдан, меҳнат жамоасига фақат фойдаланиш учун берилган.

Тарафлар ўртасида 2000 йил 29 сентябрда тузилган 65/1-сонли шартнома ҳамда биржа савдоларида 2001 йил 13 февралда тузилган 153-сонли контракт ҳам хусусийлаштирилмаган, фақатгина меҳнат жамоасига фойдаланиш учун берилган дам олиш масканини белгиланган тартибда Давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш Давлат мулк қўмитаси Тошкент вилоят бошқармасининг розилигисиз, 1998 йилда бирламчи белгиланган 1.407.200 сўм олди-сотди шартномасини тузиб, тасарруф қилган. Ваҳоланки, "Чирчиқгўштсутсавдо" очиқ акциядорлик жамиятининг дам олиш масканини сотишга ёки бошқача усулда тасарруф этишга ҳуқуқи бўлмаган.

Жавобгарнинг дам олиш маскани Давлат мулкни бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш қўмитаси Тошкент вилоят бошқармаси бошлиғи ўринбосари Б.Нуруллаевнинг 2001 йил 13 февралдаги топшириғига асосан биржа савдоларига чиқарилган ҳақидаги важлари асоссиз деб топилиб, суд томонидан ҳақли равишда инобатга олинмаган.

Низоли объект 2001 йил 13 февралда биржа савдолари орқали сотилган бўлиб, Б.Нуруллаевнинг топшириғи эса 2001 йил 9 декабрда резолюция тариқасида берилган. Ушбу топшириқ айнан низоли объектни сотиш учун берилганлиги иш ҳужжатлари билан тасдиқланмаган.

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигидан 1997 йил 23 майда 345-сон билан рўйхатдан ўтган "Давлат мулки объектларини хусусийлаштириш ва давлат тасарруфидан чиқариш тўғрисида"ги Тартибга мувофиқ давлат мулкини хусусийлаштириш, шу жумладан, инфраструктура объектларини сотиш ваколати орган мансабдор шахсининг резолюция тариқасида топшириғи асосида эмас, балки белгиланган тартибда тақдим этилган ҳужжатлар асосида буйруқ чиқариш орқали амалга оширилиши лозим.

Шартнома ва контрактни ҳақиқий эмас деб топиш ҳақидаги низони судда кўриш жараёнида "Ал-Бекзод" хусусий фирмаси Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексининг 150-моддасига асосан, даъво муддатини қўллаб, даъвогарнинг даъво талабларини қаноатлантиришни рад қилишни сўраган. Аммо Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексининг 163-моддаси 6-қисмига мувофиқ мулкдорнинг ёки бошқа эгалик қилувчининг ўз ҳуқуқини ҳар қандай бузилишларни бартараф этиш ҳақидаги талабларига нисбатан даъво муддати жорий қилинмаслиги сабабли жавобгарнинг ушбу важлари ҳам асоссиз ҳисобланади.

"Ал-Бекзод" хусусий фирмаси ўз шикоятида дам олиш маскани "Чирчиқгўштсутсавдо" акциядорлик жамиятига мулк сифатида берилмаган экан, унинг эгаси Давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш Давлат қўмитаси ҳисобланади, шунинг учун акциядорлик жамиятининг хўжалик судига мурожаат қилиш ҳуқуқи мавжуд эмас деган важларни келтирган.

Давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш Давлат қўмитаси Тошкент вилоят бошқармаси қонун бузилиш ҳолатини аниқлагандан кейин, уни бартараф этиш учун "Чирчиқгўштсутсавдо" акциядорлик жамиятини хабардор қилиб, давлат мулкини зудлик билан қайтариш чораларини кўриш юзасидан топшириқ берган. "Чирчиқгўштсутсавдо" акциядорлик жамияти ўз навбатида хўжалик судига шартнома ва контрактни ҳақиқий эмас деб топиш тўғрисидаги талаб билан мурожаат қилган. Суд ишга учинчи шахс сифатида Давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш Давлат қўмитаси Тошкент вилоят бошқармасини жалб қилиб, унинг шартнома ва контрактлар ноқонуний тузилган деган хулосаларини ҳам инобатга олиб, иш бўйича тўпланган далиллар йиғиндиси асосида даъво талабларини асосли равишда қаноатлантирган. Демак, мулк эгаси ҳисобланган Давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш Давлат қўмитаси Тошкент вилоят бошқармаси ҳам акциядорлик жамиятининг шартномаларни ҳақиқий эмас деб топиш ҳақидаги даъво талабларини қувватлаган. Бундай ҳолда аризачи ва мақола муаллифининг "Чирчиқгўштсутсавдо" акциядорлик жамияти даъво аризаси билан хўжалик судига мурожаат қилиш ҳуқуқига эга эмас деган важлар ҳам асоссиздир.

Спорт оламида

АРГЕНТИНАЛИК ФУТБОЛЧИ ПОЛЬШАДА

Краковнинг "Висла" жамоаси ярим ҳимоячиси аргентиналик Мауро Канторо яқин кунларда Польша фуқаролигини қабул қилишни мумкин экан. Агар бу футболчи ўз муддаосига эришса, шу йил сентябрь ойидан бошлаб мамлакат терма жамоаси таркибида 2006 йили Германияда бўладиган жаҳон чемпионати саралаш учрашувларида қатнашади, дея хабар қилади Reuters агентлиги.

Канторо "Висла" таркибига Италиянинг "Бреша" жамоасидан келиб қўшилганди. У айни пайтда Польшанинг энг кучли марказий ярим ҳимоячиси саналади. Аргентиналик моҳир футболчи тўп суратгишган жамоа уч йилдирки, кетма-кет мамлакат чемпиони олтин медалларини қўлга киритиб келмоқда.

Эслатиб ўтамиз, 2002 йилги жаҳон чемпионати саралаш баҳсларида нигериялик Эммануэль Олисадебе Польша терма жамоаси шарафини ҳимоя қилганди. Терма жамоанинг Япония ва Жанубий Кореяда ўтказилган мундиалга йўлланма олишга катта ҳисса қўшиб, поляк ишқибозлари меҳрини қозонганди. Афсуски, қора танли хужумчи кейинги вақтда жароҳатлар исканжасидан қутула ололмаяпти.

ПРИНЦ ШАРТНОМАНИ УЗАЙТИРАДИ

Халқаро футбол уюшмаси (ФИФА) сўровига кўра, ўтган йилнинг энг яхши ўйинчиси, деб топилган Германия аёллар терма жамоаси футболчиси Бирджит Принц "Франкфурт" клуби билан шартномасини узайтирди. Янги битимга кўра, Бриджит яна ўн икки ой франкфуртликлар таркибида тўп суради, деб ёзади УЕФАнинг расмий сайти.

— "Франкфурт"да ўйнаш менга жуда ёқади, — дейди йигирма етти ёшли футболчи. — Айниқса, УЕФА кубоги баҳсларига йўлланмани нақд қилган клуб шарафини ҳимоя қилиш кишига алоҳида хузур бахш этади.

БЛАТТЕРНИНГ ҚАРОРИ

Берлинда ўтказилган махсус конференцияда ФИФА президенти Зепп Блаттер, агар рухсат беришса ҳали яна ишлаш ниятида эканлигини билдирди.

— Сиҳат-саломат бўлсам ва уюшмадагилар қаршилик қилишмаса президентлик ваколатимни 2007 йилдан узайтиришни ниятим бор, — дейди Зепп Блаттер.

Айни вақтда Блаттер тартиб бўйича иккинчи президентлик муддати бўйича фаолиятини давом эттирмоқда. У бу лавозимни 1998 йил Жоао Авеланждан қабул қилиб олганди. ФИФА низомига мувофиқ Зепп Блаттернинг президентлик муддати келгуси йили ниҳоясига етиши лозим эди. Аммо конференцияда қабул қилинган қарорга кўра, ФИФА президентлигига навбатдаги сайловлар 2007 йилда ўтказиладиган бўлди.

ЭДГАР ГЕСС "АЛБАНИЯ"ДА

Ўтган душанба куни Россиянинг "Албания" (Владикавказ) клуби бош директори Александр Албегов футболчилар билан учрашди, деб хабар беради "Спорт-экспресс".

Учрашув чоғида клуб раҳбари бош мураббийи Бахва Тедеев ишдан бўшатилганлигини, унинг ўрнига Эдгар Гесс тайинланганлигини эълон қилди. Унга мураббийлар Марат Дзоблаев ҳамда Александр Яновскийлар ёрдам беришади.

"Алания" жамоаси бош мураббийлиги вазифаси турли йилларда "Помир" (Душанбе), "Пахтакор" (Тошкент), "Спартак" (Москва) клублари ўйинчиси бўлган эди. Эдгар Гесс бўлса бу жамоани ўйинчи сифатида Эдгар Гессга билдирилган илк жиддий ишончлардан бири, деб қаралмоқда.

СЁМИН "ЛОКОМАТИВ"ГА ҚАЙТАДИ?

Душанба куни уюштирилган матбуот анжуманида Россия футбол уюшмаси президенти Виталий Мутко Юрий Сёмин яна мамлакат миллий терма жамоаси бош мураббийи этиб тайинланганлигини билдирди.

— Сёмин билан РФУ ўртасида 2005 йил 31 декабргача шартнома имзоланди, — дейди В.Мутко. — У "Локоматив" (Москва) жамоасидаги фаолиятини нуқтага қўйди. Агар Сёмин терма жамоани 2006 йилги жаҳон чемпионатига олиб чиқса, шартнома яна узайтирилади. Аксинча бўлса, унда бу мутахассис "Локоматив"га қайтиб, ўз ишини давом эттираверади. Бош мураббийга РФУ ойига 20 минг АҚШ доллари миқдорида иш ҳақи тўлайди. Терма жамоада Сёминдан ташқари яна уч мутахассис фаолият кўрсатиши белгиланган.

Юрий Сёмин 1947 йил 11 майда Орёл шаҳрида туғилган. У Москванинг "Спартак", "Динамо", "Локоматив", Олма-Отанинг "Қайрат", Краснодарнинг "Кубань" жамоаларида тўп сурган. Олий лигада 280 та учрашувда майдонга чиқиб, 39 тўп киритган. Собиқ иттифоқ чемпионати кумуш медали ва собиқ СССР кубоги соҳиби бўлган.

Мураббийлик фаолиятини 1983 йилда Душанбенинг "Помир" жамоасида бошлаган. Кейинроқ "Кубань" (Краснодар)да ишлаган. 1986 йилдан бери "Локоматив" (Москва) жамоасида (қисқа танаффус билан, у 1990 йил Янги Зеландия олимпия терма жамоаси) бош мураббийлик қилмоқда. Унинг раҳбарлигида Москва темирйўлчилари икки карра Россия чемпиони (2002, 2004 йиллар) бўлган. Шунингдек, тўрт маротаба кумуш (1995, 1999, 2000, 2001 йиллар), икки бор бронза (1994,1998 йиллар) медали билан тақдирланган. Бундан ташқари, "Локоматив" тўрт марта Россия кубогини (1996, 1997, 2000, 2001 йиллар) қўлга киритган. Юрий Сёмин 1996-1994, 1996-1999 йилларда Россия миллий терма жамоаси мураббийлар штабида фаолият юритган.

Илҳомжон ОСТОНАКУЛОВ

Ҳаракат хавфсизлиги ойлиги: қандай самара бермоқда?

Йўлларда ҳаракат хавфсизлигини таъминлаш дунё мамлакатлари олдидаги долзарб масалалардан бири. Бу масалага БМТнинг мунтазам эътибор қаратиб келаётгани унинг нечоғлик муҳим эканлигидан далолат беради.

Республикамиз ҳудудида йўл ҳаракати хавфсизлигини таъминлаш, йўл-транспорт ҳодисаларининг олдини олиш мақсадида ҳар йили ҳафталик, ойлик тадбирлар ўтказиш яхши анъанага айланиб боряпти. Бу йил Вазирлар Маҳкамасининг 2005 йил 28 мартдаги фармойишига асосан жорий йилнинг 1 апрелдан — 1 майига қадар "Ҳаракат хавфсизлиги ойлиги" ўтказилмоқда.

ЯХШИ АНЪАНАЛАРДАН БИРИ БЎЛИБ ҚОЛСИН

Хўш, ўтган 15-20 кун қандай натижалар берди? Тадбир давомида йўл-транспорт ҳодисаларининг олдини олиш борасида қатор чоралар кўрилди. Транспорт ва пиёдалар, жумладан, болаларнинг серқатнов йўлларини белгилаш, бу хусусида аниқланган камчиликларни бартараф этиш юзасидан таклифлар тайёрланди. "Ҳаракат хавфсизлиги ойлиги" муносабати билан транспорт воситаларининг техник тайёргарлигини ошириш ва ҳайдовчилар тайёрланадиган ўқув муассасаларида ўқитиш савиясини мукаммаллаштириш тидбирнинг асосий вазифаларидан бири деб белгиланди.

Бу хайрли ишда албатта, жамоатчиликнинг ёрдами, иштирокисиз бирор яхши натижага эришиб бўлмайди. Буни тўғри тушунган ҳолда қарорнинг талабларидан тўлатўкис бажариш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлигининг режаси асосида ЙҲХББ, ҲООББ ҳамда "Маҳалла" хайрия жамғармаси билан ҳамкорликдаги иш режаси ишлаб чиқилди. Бу режага асосан жойларда қатор тадбирлар амалга оширилмоқда.

Шу кунларга келиб, мазкур тадбирга ички ишлар идораларидан 8986 нафар шу жумладан, 2965 нафар ДЙҲХХ ходимлари, идора ташкилотларидан 6252 нафар, маҳаллий ҳокимликлардан, "Маҳалла" жамғармасидан 825, таълим тизимидан эса 3411 нафар хизматчи-ходимлар жалб этилган. Ўтган 15 кун давомида улар томонидан 33825 та, меҳнат жамоаларида 8492 та, маҳаллаларда 6002 та, ўқув муассасаларида 11811 учрашув ва суҳбатлар ўтказилди.

Бундан ташқари, 8420 километр узунликдаги йўллар назоратдан ўтказилиб, 1649 та йўл белгилари ўрнатилди, эскилари алмаштирилди. 420 километрдан зиёдроқ пиёдалар йўлкалари қайта таъмирланди. Аниқланган камчиликларни бартараф этиш ҳақида ҳокимлик ва тегишли мутасадди идораларга салкам 300 та тавсияномалар юборилди.

Ҳокимликларга болалар автошаҳарчаларини бунёд этиш бўйича 238 та, зарур автомайдончалар ташкил этиш борасида 438 та таклиф берилди. Ҳаракат хавфсизлиги ойлигининг ўтган 15 кунида қоидабузарликка йўл қўйган 22303 нафар пиёда, шулардан 2576 нафари болалар эканлиги аниқланиб, бу қоидабузарликлар меҳнат жамоаларида, маҳалла ҳамда ўқув муассасаларида муҳокама қилинди. Махсус рейдлар ўтказиш учун — 429 та гуруҳ ташкил этилиб, улар томонидан 3000 га яқин маст ҳолдаги ҳайдовчилар аниқланган.

Ойликни кенг оммага етказиш борасида ҳам қатор ишлар қилиняпти. "Ҳаракат хавфсизлиги ойлиги"ни ўтказилиши оммавий ахборот воситаларида ҳам кенг тарғиб қилиняпти.

Бу — Республика миқёсидаги муҳим тадбирдир. Унинг натижасида йўл-транспорт ҳодисалари ўтган йилги тадбирнинг 20 кунига нисбатан бу йил анча камайди. Ҳаракатларимиз самараси қатор вилоятларда ўзининг ижобий натижасини кўрсатди. Айниқса, Андижон, Бухоро, Самарқанд, Сирдарё ва Сурхондарё йўл-транспорт ҳодисаларининг анча камайганлигини таъкидлаш жоиз.

Бу борадаги хайрли ишлар яна давом эттирилади. Халқимиз орасида бу ойлик — яхши анъана бўлиб қолишини истаймиз.

Анвархўжа СУЛАЙМОНХЎЖАЕВ,
Ички ишлар вазирлиги
Йўл ҳаракати хавфсизлиги
Бош бошқармасининг бўлим
бошлиғи.

Суратларда: *тадбир пайти; самарқандлик соҳа ходимлари Ифтихор Одилов ва Ҳамдам Қосимов иш пайтида.*

ДОНОЛАР БИСОТИДАН

Амал курсисида ўтирган бошлиқ кўзойнагининг ости билан боқиб гап бошлади.

— Бугуннинг гапини гапириш керак. Ҳар қандай ўйфикрларга берилиб оппоқ қоғозни чапламаслик лозимдир. Оёқяланглар замонасида ёзилган аллақандай очеркми, лавҳами, пилтон-милтонми ёзиб кўзни чарчатиб ўтирманг. Ҳозир эса ҳаёт янгиланиб бормоқда. Ана шунақа укагинам...

Мен эса унинг қиров тушган оппоқ сочигаю, қошларидаги битта-яримта оқ оралаган қош толаларига боқиб, бош ирғаб кўнгли қолмасин деб унинг гапларини маъқуллаган бўламан. Лекин ич-этларимни аждар кемираётгандек эди. Ахир амалдорга тик боқиб бўлади-ми?!...

Унинг ёши бир жойга бориб тарих китобига қора чизги тортиб бунчалар кибрланиб гапираётганидан ҳайратланардим. У ютиниб сўзини давом эттира бошлади.

— Қаламни тўғри тутинг фақат ҳақиқатни ёқлаб тебратинг. Гадо бўлиб, чўнтагингизда бир сўм бўлмаса ҳам ҳақиқат деб яшанг. Ҳақиқатнинг меваси шириндир...

Унинг оппоқ, садафдек жило бериб ўтиришини кўриб шу гапираётган сўзларига лол эдим. Мен унинг ҳамма гапларини маъқуллардим. Шу зайлда унинг эртакмисол хонасидан чиқиб кетар эканман оёқларим чалишиб кетди...

Орадан анча ойлар ўтди. Фалакнинг гардиши билан унинг кўчасидан ўтиб қолдим. Кўз ўнгимда бир қаторда мармартошдан жило бериб қурилган уч қаватли уйларни кўриб ўзимга-ўзим турлича саволлар бера бошладим ва ёнимдаги ҳамроҳимга юзланиб савол ташладим.

— Бу азим чинорлар кимники?

— Казо-казоларники, мана буниси Тоҳир Тоҳировичники... Бундай бинолар... Жиҳозлар билан қўшиб ҳисоблаганда миллиардлардан ошади...

Кўзим тиниб, қоронғилашиб кетди. Анча маҳалгача жойимда туриб қолдим. Ҳамроҳим мени йигирма қадам олдинда кутиб турарди.

Тоҳир Тоҳировични ўша ўгитлари ёдимга тушарди.

ДАВЛАТ

Ривоят қилишларича, давлат катта бир хонадонни тарк этар бўлибди. Донишманднинг уч ўғли бўлиб, ўғилларининг барчасини уйлантирган экан. Донишманднинг хотини давлатнинг кетишидан хафа бўлиб эрига дейди:

— Бегим, давлат хонадонимизни тарк этар бўлибди. Сиз розимисиз?!...

Донишманд узо-оқ ўйланиб:

— Сўраб билмадинг-ми, унинг биздан хафа бўлар жойини билмадинг-ми?

Аёл узоқ ўйланиб қолибди.

— Сен шуларни яхшилаб ўйлаб фикр қил.

— Мен уч ўғил, уч келин билан машварат қилиб кўрай. Улар рози бўлишармикин.

Ўша оқшом ойнинг сутдек сирли ойдинида машварат узоқ чўзилди. Донишманд оила аъзоларининг ҳар бирларидан бу ҳақдаги фикрларини билар бўлди.

Аввало донишманд уччала фарзандларидан сўраб чиқибди сўнг Бегойим келинларида сўз ташлабди.

— Бибирузвон, айтинг қизим? Давлат сафари қариб, кетар чоғи келган бўлса, нима ҳам дердим деб ерга кўз қирини ташлаб, сўзига нуқта қўйибди. Сўнг Ойшабону иккинчи келинига.

— Қамбарнисо, айтингчи, сиз сўзга сўзамолсиз, Давлат "Рўзғорларингни ташлаб кетаман", — дебди? Шунда келин!

— Оппоғойи, мен ҳам Рўзвонбибининг сўзларига қўшилган ҳолда розилик билдирмай иложим не?.. Кетмоқчи экан, нимаям дея олардим...

— Сиз гапиринг-чи, Соҳибжамолим! Давлатни хонадонимиздан кетишига розимисиз?!

Кенжа келин фалсафоналикка кўп мойил эди. Кўкдаги ой рухсорига термулиб сўзлади:

— Эй менинг доногина Оппоғойим! Майли, Давлатни кетгиси келса кетибди-да, лекин кулбамиздан иттифоқ кетмасин, — дейди.

Шунда Давлат эшик ортида қулоқ солиб турган экан даврадаги машваратга диққат билан назар ташлаб вазминлик билан: — Иттифоқлик, меҳр-оқибат жойда мен абадий яшайман, — дебди.

АХБОРОТ ТЕХНОЛОГИЯЛАРНИНГ ЗАМОНАВИЙ МУАММОЛАРИ

Тошкентда "Математик-физика ва ахборот технологияларининг замонавий муаммолари" мавзуида халқаро анжуман иш бошлади. Мазкур анжуман Тошкент Ахборот технологиялари университети ташкил этилганининг 50 йиллигига бағишланди.

Бугунги тезкор даврни ахборот коммуникацион техналогияларсиз тасаввур қилиш қийин. Шу боис мазкур соҳа ривожига ҳукуматимиз томонидан алоҳида эътибор қаратилмоқда. Бу мамлакатимизни жаҳон ахборот тизимига жадал интеграциялашувида муҳим ўрин тутмоқда.

Мазкур анжуманда маҳаллий олимлар билан бир қаторда хорижий соҳа мутахассислари математик-физика, ахборот ва ҳисоблаш технологиялари ҳамда тиббиёт ва биологияда ахборот технологияларининг қўлланилишига оид 200 га яқин илмий маърузалари билин иштирок этишмоқда.

Хорижлик мутахассисларнинг эътироф этишича, мамлакатимиз олимлари билан математик-физика, ахборот ва ҳисоблаш технологиялари бўйича яқиндан ҳамкорлик қилинмоқда. Уларнинг таъкидлашича, мазкур соҳада ўзбекистонлик олимларнинг салоҳиятлари жуда юқори.

Тўрт кун давом этадиган анжуманда иштирокчилар шўъбаларга бўлинган ҳолда математик-физика, ахборот ва ҳисоблаш технологияларининг долзарб муаммолари, дастурий таъминот каби мавзуларда ўзаро фикр алмашишади. Анжуманнинг биринчи иш кунида Тошкент Ахборот технологиялари университети, Самарқанд ва Қарши Давлат университетларининг олим ва мутахассислари ҳамкорлигида видеоанжуман ўтказилди. Унда таълим тизимини ахборотлаштириш ҳамда биоинформатика муаммоларига бағишланган маърузалар тингланди. Мунозараларда мазкур олий ўқув юртларининг ўқитувчи ва талабалари тўғридан-тўғри мулоқотда бўлиб маърузалар юзасидан фикр алмашишди.

Алоуддин ҒАФФОРОВ

«Туркистон-пресс» хабарлари

ЎЗБЕКИСТОНДА ТУРК ФИЛЬМЛАРИ ҲАФТАЛИГИ

Тошкентдаги "Кино музейи"да жорий йилнинг 25 апрелидан то 1 майига қадар Турк фильмлари ҳафталиги ўтказилади.

Туркиянинг мамлакатимиздаги элчихонаси ҳамда хорижий давлатлар билан дўстлик ва маданий-маърифий алоқалар жамияти кенгаши ташаббуси билан ташкил этилаётган мазкур кино байрамида еттита янги кинофильмлар томошабинлар диққатига ҳавола этилади. Улар орасида таниқли кино артисти Йилмаз Эрдоган продюсерлик қилган "Визортеле" ҳажвий фильми ҳам ўрин олган. Бош ролларни Йилмаз Эрдоган ҳамда Тарик Аканларт ижро этишган. Фильмда Туркиянинг шарқий қисмида жойлашган кичкинагина шаҳарча ҳаётидан ҳикоя қилинади. 1980 йилларда мамлакатда сиёсий тартибсизликлар ҳукм сураётган бир вақтда Гюнер исмли кутубхона ходими шу шаҳарчага сургун қилинади. Гюнер келиши билан шаҳарчанинг маданий ҳаётида жонланиш пайдо бўлади.. Унинг қизи Туба эса ўзи билан гўёки нур, эзгулик, гўзаллик олиб келади бу гўшага. Ўзининг феълатвори туфайли "Ғалати" лақабини олган шаҳар мэри Эмин шаҳарчадаги ўзгаришларни қўллаб-қувватлайди. Аммо кўпчиликка шаҳар раҳбарининг фикри маъқул келмайди. Ўзбек томошабинлари мазкур фильмни ўз она тилларида кўришлари мумкин.

Продюссер Фотих Акин томонидан яратилган "Июль" картинаси ҳам киносеварлар диққатини жалб этиши шубҳасиз. Фильмда ёш ўқитувчининг ҳаёти, унинг оташин муҳаббати тасвирланади. Унинг Германияда бошланган саргузаштлари Туркияда ҳақиқий муҳаббатни топа олишига кўмак беради. Фильм рус тилига дубляж қилинган.

Туркия фильмлари ҳафталиги доирасида ўзбек томошабинлари ҳукмига ҳавола этиладиган киноасарлар мухлисларда катта таассурот қолдиради деб ўйлаймиз.

Сурайё НАЗАРХЎЖАЕВА

ТОШКЕНТДА – ТЕАТР БАЙРАМИ

Тошкентда "Театр баҳори — 2005" фестивали бошланди. Унда маданият уйлари, мактаблар қошида ташкил этилган жисмоний имконияти чекланган ёшларнинг 12 та ҳаваскорлик жамоалари ўз маҳоратларини намойиш этишмоқда.

Рус маданият маркази ҳамда Россия Федерациясининг Ўзбекистондаги элчихонаси ҳамкорлигида ташкил этилган мазкур театр байрами жорий йилнинг 26 апрелига қадар давом этади. Фестивалда Ўзбекистонда яшаётган немис миллати вакиллари маданият марказининг "Ёшлик юлдузи", грек маданият жамиятининг "Ахтида", шунингдек Навоий шаҳридан "Феникс" театр-студиялари ижодий жамоалари иштирок этишмоқда. Фестивал иштирокчилари — ҳаваскор актёрларни бадиий ижод, гўзалликка бўлган эзгу интилиш бирлаштириб туради.

— Фестивал якунида "Энг яхши ижро этилган сиймо", "Энг яхши сценарий", "Энг яхши режиссура" номинациялари бўйича ғолиб бўлганлар махсус совғалар билан тақдирланади, — деди Ўзбекистондаги Рус маданият маркази ходими, ҳайъати аъзоси Виктория Киселёва "Туркистон-пресс" ахборот агентлиги мухбирига.

Ўзбекистон Миллий университети раҳбарияти ва мутасаддилар эътиборига!

ЎГАЙ ЁТОҚХОНА

Ўзбекистон Миллий университети нафақат мамлакатимизда, қолаверса, минтақада катта илмий салоҳиятга эга илм маскани ҳисобланади. Шу боисдан бўлса керак, кўпчилик ёшларимиз бу илм даргоҳида таълим олишни исташади. Мен ҳам бу илм ўчоғида таълимтарбия олаётганимдан фахрланаман. Узоқ вилоятдан келганлигим туфайли кўпчилик тенгдошларим қатори университетнинг 3-талабалар ётоқхонасида вақтинча яшаб келяпман. Биз талабалар бу ерда истиқомат қилиш билан бирга ҳаётнинг оғир-енгилини ўрганамиз, қийин дамларда ака-ука, опа-сингилдек бир-биримизга суянамиз. Оилада ота-онамиздан олган тарбиямиз бу ерда ҳам асқотади. Бироқ, бемор аҳволини бемор бўлгандагина тушунасан, деганларидек бу ердаги шарт-шароитда яшаган одам менинг фикр-мулоҳазаларимни англаб етади.

Гап шундаки, олис қишлоқлардан келган талабалар ҳам озода юриш, ораста кийиниш, одобини сақлаши табиий. Зеро, тозалик — саломатлик гарови! Биз яшаётган 3-ётоқхонадаги ювиниш хоналари умуман санитария-гигиена талабларига жавоб бермайди. Ювиниш хоналарининг ифлосланганидан бу ерда сувараклар пайдо бўлган. Кир ёйганда, энди мириқиб ювинаётганда биз ҳам бормиз, дея суваракполвонлар ўрмалаб юришади. Шу ерда икки йилдан бери яшаётган бўлсам-да шаҳар ёки туман Давлат санитария-эпидемиология маркази ходимлари бирон марта текшириш ўтказганини эслай олмайман. Кўпчилик ётоқхона мутасаддиларининг бу эътиборсизлиги туфайли шу йилнинг март ойида кўпгина талабалар юқумли касалликлар билан хасталаниб, пул сарфлаб шифохоналарда даволанишга мажбур бўлди. Талабалар поликлиникасининг врач-ҳамширалари эса негадир кўпол муносабатда бўлиб, талабаларни бездиришга ҳаракат қилишади. Ахир, камхарж талаба казо-казолар даволанадиган шифохоналарда даволаниш имкониятига эга эмаслигини улар ҳам яхши билишади.

Дарвоқе, талабалар келажак зиёлиси саналади. Шундай экан, талабалар тинимсиз ўқиш-ўрганишга ва илмга чанқоқ бўлишга интилмоғи ҳаётий заруратдир. Бироқ, айрим уддабурон талаба йигит-қизлар бунинг ўрнига олтиндан ҳам қиммат вақтини кайфусафода ўтказиш ниятида бўлади. Айни ётоқхоналарда магнитофоннинг баланд овозида мусиқа тинглашни, дўст-ёрлари, ўзига ўхшаган ҳамкурслари билан то тонггача алламбало суҳбатлар ўтказишиб дам олишни, тинчгина ўқиш-ўрганишни, ижод қилишни истаганларга халақит беришдан нарига ўтмайди. Қизиғи шундаки, ётоқхона назоратчиси фақатгина ётоқхонага киришни истаганларнигина назорат қилади, халос. Узоқ вилоятлардан келган ота-оналарнинг кўпчилиги фарзандларининг дийдорини кўриш учун 2-3 соатлаб назоратчининг олдида қаққайиб туришга мажбур бўлади. Назоратчининг аслида вазифаси ётоқхона тинчлигини, осойишталигини таъминлаш, талабаларга қулай шарт-шароит яратиб бериш эмасми? Ётоқхонамизнинг назоратчилари эса кечки соат ўнларда эшикни беркитгач, бўйнидаги вазифани зиммасидан соқит қилади. Ана шу кўнгилсиз воқеалар туфайли университет раҳбарияти домлаларни ётоқхоналарда навбатчилик қилишни йўлга қўйди. Бу ҳам ҳеч қандай натижа бермади. Қайтанга айрим домлалар туғилган кун базмларида талабалар билан қадаҳ кўтариб, талабанинг билими, савияси ҳақида гапириш ўрнига унинг отаси кимлиги, қайси табақага мансублиги хусусида тўлиб-тошиб нутқ ирод қиладиган бўлдилар...

Дарҳақиқат, ётоқхона — талаба учун иккинчи уй, тарбия маскани ҳисобланади. Шундай экан, мутасадди раҳбарлар бу масалага эътиборни кучайтирса мақсадга мувофиқ бўлур эди.

Шаҳло АБДУРАҲМОНОВА

ЎТГАНЛАРНИНГ ОХИРАТИ ОБОД БЎЛСИН!

"Адолат" газетаси ижодий жамоаси, газетанинг Навоий вилояти бўйича мухбири Асқар Жалиловга куёви ***Тўлқин ҲАСАНОВ****нинг бевақт вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади ва ҳамдардлик билдиради.*

Муассис: Ўзбекистон «Адолат» СДП Сиёсий Кенгаши

Бош муҳаррир вазифасини бажарувчи: Рустам АҲМАДАЛИЕВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ: Дилором ТОШМУҲАМЕДОВА, Турғунпўлат ДАМИНОВ, Абдували ҒУЛОММАҲМУДОВ, Анвар ЖЎРАБОЕВ, Равшан ҲАЙДАРОВ, Каримжон РИХСИЕВ (бош муҳаррир ўринбосари), Бобоқул ТОШЕВ, Рустам АЗИМОВ, Турғун ЎРГАШЕВ, Ўткир ЖЎРАЕВ, Муҳаммад РАҲМОН, Бобокатта ШОДИЕВ, Зоҳир ТЎРАҚУЛОВ

МАНЗИЛИМИЗ: 700047, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.
телефонлар:
Қабулхона-136-53-14.
Факс: (8.371) 133-41-89.
Сиёсат ва ҳуқуқ бўлими — 136-55-96.
Хатлар бўлими — 136-55-64.
Маънавият, адабиёт ва санъат-136-55-64

Газета Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 016 рақами билан рўйхатга олинган.
Адади — 1970. Буюртма Г — 300. Ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А — 2.

Саҳифаловчи — Фарҳод ХЎЖАНАЗАРОВ
Навбатчи — Бахтиёр ТОШНАЗАРОВ

«Шарқ» нашриёт - матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди. Корхона манзили: Тошкент шаҳри «Буюк Турон» кўчаси, 41.
Босишга топшириш вақти — 20.00
Босишга топширилди — 22.30

Муаллиф фикри таҳририят нуқтаи назаридан фарқ қилиши мумкин. • Реклама ва эълонлар ҳаққонийлиги учун буюртма берувчи масъулдир. • «Адолат»дан кўчириб босиш фақат таҳририят рухсати билан амалга оширилади.
Мазкур белги остида тижорат маълумоти чоп этилади. • Газетада фойдаланилган маълумотлар учун муаллиф масъул. • Қўлёзмалар таҳририятга қайтарилмайди ва жавоб берилмайди. 1 2 3 4 5